

ÇİMENTO İŞVEREN

<https://www.emis.org.tr/dengi>

ÇİMENTO MÜSTAHSİLLERİ İŞVERENLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANI

Atatürk Diyor ki:

Halkın ibraz buyurduğu yüksek idraki ve Cumhuriyetperverlik hissiyatını kemal-i şükran ve memnuniyetle müşahede ediyorum. Muhterem halkımızın her taraftan yükselen hararetili lanet ve nefret hisleri karşısında irticai zihniyet teşebbüslerinin ebediyen eriyeceğine itimadım kat'idir.

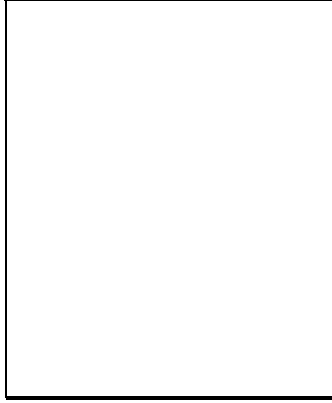
(Şeyh Sait isyanı üzerine Trabzon Halkının Olayı tel'in eden ve inkılaplara bağlılığını bildiren telgraflara cevap 01.03.1925)

ÇİLT : 13
SAYI : 6
KASIM 1999

İKULELİ SOKAK 14 G.O.P. 06700 ANKARA

DEĞİŞEN REKABET DENGELERİ, YENİ YÖNETİM ANLAYIŞI VE TÜRKİYE

Doç. Dr. Mehmet Hüseyin BİLGİN

**Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İ.İ.B.F.
Araştırma Görevlisi**

1973 yılında Siirt ili Baykan ilçesinde doğdu. İlk ve ortaokulu Baykan ilçesi Atabağı Köyü'nde tamamladıktan sonra, 1990 yılında Siirt Lisesi'ni bitirdi.. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesini 1994 yılında bitirdikten sonra aynı Üniversitenin Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı'nda başladığı yüksek lisans çalışmasını "Performans Değerleme ve Türkiye'de Uygulamaları" adlı tezle 1996'da tamamladı. Halen Abant İzzet Baysal Üniversitesi İ.İ.B.F. İktisat Bölümü İktisat Politikası Anabilim Dalı'nda Araştırma Görevlisi olarak çalışmakta ve aynı Üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü iktisat doktora programında doktora tez çalışmalarına devam etmektedir.

Çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmış makaleleri ve çeşitli sempozyumlarda sunulmuş bildiriği bulunmaktadır.

GİRİŞ

20. yüzyılın son çeyreği birçok bakımdan dünya tarihinde bir dönüm noktası olmuştur. Bu dönemde, siyasi olaylar gerçek bir devrim sergilerken, bilim ve teknolojide büyük dönüşümler yaşanmış ve uluslararası ticarete de hızlı ve kapsamlı gelişmeler meydana gelmiştir. Özellikle, dünya ticaretinin önündeki engellerin giderek kaldırılması ve iletişim teknolojisindeki hızlı gelişmeler, giderek dünyayı küçültmüş ve rekabet kavramını küreselleştirmiştir. Bir başka ifadeyle, 1980'li yıllardan sonra önem kazanan küreselleşmeyle birlikte "yerel rekabet"ten "küresel rekabet"e geçiş yaşanmıştır. Böylece, iç pazarda artan rekabete ilave olarak, dış pazarlarda da rekabet "imhacı" bir nitelik almıştır. Bu döneme damgasını vuran küreselleşmenin, belki de en açık sonucu, rekabetin giderek artan bir yoğunlukta sertleşmesidir. Bu dönemde, dünyadaki uluslararası şirketler hızlı pazar değişiklikleri, ürün ve üretim teknolojisi değişiklikleri ve giderek zorlaşan rekabet koşullarından önemli ölçüde etkilenmeye başlamışlardır.

Bu yeni ortamda başarılı olan işletmelerin/ülkelerin yeni kalite ve yönetim felsefesini benimseyen işletmeler oldukları görülmektedir. Çünkü rekabetin temel silahı "kalite"dir ve bu da kendini sürekli yenileyen sonsuz bir süreç niteliğindedir. Yeni kalite ve yönetim anlayışı, sadece ürün bazında değil, organizasyonlarda yönetim, çalışanlar ve çalışma kademelerini de içine alan bir dizi yeniden yapılanmayı gündeme getirmektedir.

"Hedeflere göre yönetim" olarak adlandırılan yeni yönetim anlayışı, klasik yönetim modeline oranla çok daha yüksek rekabet gücü sağlamaktadır. Yeni süreçte, organizasyonda geleceğin sistemlerini geliştire-

bilmek ve çalışanların yüksek motivasyona sahip olabilmelerini sağlamak için, yönetimin, çalışanları performans değerlendirme çalışmalarına tabi tutması kaçınılmaz bir olgu haline gelmektedir. Üretimde kazanç, artan fiziksel çabalarla değil, artan koordinasyonla sağlanabilir. Bu da, ancak işletmenin tüm çalışanlarının düzenli ve objektif bir biçimde “ performans değerlendirme” ve “sürekli geliştirme”ye tabi tutulmaları ve karar verme, planlama ve inceleme süreçlerine katılmalarıyla sağlanabilir. Dünyada ki bu gelişmelere karşın, ülkemiz işletmelerinin çoğu Taylor öncesi dönemi çağrıştıracak bir yapıdadır. Modern yönetim anlayışının en önemli enstrümanlarından biri olan performans değerlendirme, ülkemizde son yıllarda giderek önem kazanmaya başlamış olmasına rağmen, belli başlı işletmeler dışında, pek bilinmemekte ve uygulanmamaktadır. Organizasyonu, yönetimi ve çalışanları birlikte geliştirmenin aracı olarak düşünülen performans değerlendirme çalışmalarına ülkemizdeki işletmelerin çoğunun yabancı oldukları görülmektedir.

Küreselleşmenin hızla devam ettiği, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ortak bir gümrük birliğine gittiği ve Avrupa Birliği'ne tam üye olmak arzusu taşıdığı bu dönemde ve sürekli sertleşen yeni rekabet ortamında, ülkemiz işletmelerinin yeni yönetim (ve yeni kalite) anlayışını benimsemeye ve uygulamaya gittikçe daha fazla ihtiyaç duyacakları yadsınamaz bir gerçektir.

I. DEĞİŞEN REKABET DENGELERİ VE ARTAN REKABET

1980'li yıllarda hızlanan ve tüm dünyayı adeta tek bir pazar haline getiren küreselleşme, “sanayi, ticaret ve hizmet kesimlerinde varolan ve işletmelerin kaçınılmaz olarak karşı karşıya kaldıkları rekabetin boyutlarını ve etki alanını değiştirmiştir”

(Arı, 1997:56). Rekabetin boyutlarının değişmesi ve iç pazarda artan rekabete ilave olarak, dış pazarlarda da rekabetin gün geçtikçe artması “yerel rekabet” ten “küresel rekabet”e geçiş olgusunu gündeme getirmiştir. Bir başka ifadeyle, küreselleşme ve serbest ticaret girişimleri, tüm ülkeler, sektörler ve işletmeler için “rekabet gücü” kavramını tartışmasız bir biçimde gündeme getirmiştir. Artık ulusal ve uluslararası başarının anahtarı rekabet gücüdür. Rekabet gücünün 21.yüzyılda işletmelerin ve ülkelerin geleceğine şekil vermesi (Ekin, 1997: 138) beklenmektedir. “Yerel rekabet”ten “Küresel rekabet”e geçiş sürecinde, üretimin ülkeler arası yatay entegrasyonunun önemli etkisi olduğu belirtilmektedir. Nitekim günümüzün küresel ekonomisi içinde, ABD'nin bir milli ekonomisinin kalmadığı, “çekirdek amerikan şirketleri”nin esnek ve yerinden yönetimci “küresel kurumlar” haline gelmeye başladıkları görülmektedir (Rich, 1991).

Gün geçtikçe kızışan ve “imhacı” bir nitelik alan rekabetle birlikte, değişen pazar koşulları ve teknolojik gelişmeler de, işletmelerin ve ülkelerin rekabet güçlerini önemli ölçüde etkilemekte, geleneksel “üretim faktörleri” rekabet avantajını sağlayan ve rekabet gücünü belirleyen etkenler olmaktan çıkmakta ve rekabetin belirleyicileri olarak verimlilik, ürün niteliği, kalite, tasarım ve farklılaşma ön plana çıkmaktadır. İşletmelerin rekabetin önemli bir belirleyicisi haline gelen verimlilik artışı sağlayabilmeleri için çalışanların uyum ve çabalarına ihtiyaçlarının gittikçe artması (Porter, 1990), son yıllarda yönetim ve üretim sistemlerinde önemli dönüşümlere neden olmuştur.

Hızlı küreselleşme ve sürekli artan rekabet ortamında, “Batı ülkelerinin uluslararası piyasalarda, bir yandan verimli ve düşük işçilik maliyetine sahip ülkelerin, diğer yan-

dan Japonya gibi kaliteli, esnek ve verimli çalışan ülkelerin hızlı ve yoğun rekabeti ile karşı karşıya kaldıkları” (Arı, 1997:58) ve Batı ülkelerinin Pasifik ülkeleri karşısında rekabet güçlerini bir ölçüde kaybettikleri görülmektedir. Nitekim ünlü yazar Daniel Bell, 2013 yılında dünyanın ulaşacağı durumla ilgili bir araştırmasında Pasifik Bölgesinin ekonomik gücün merkezi olacağını iddia etmektedir. Bell’e göre, özellikle Doğu Asya ülkeleri, ABD ve Rusya dünyanın en büyük iktisadi güçleri olacaktır (Bell, 1988: 4). Bütün bu gelişmelere karşın, değişen rekabet dengeleri karşısında başarılı olmadıkları görünen Avrupa Birliği ülkelerinin, Avrupa Birliği’nin koruma duvarları arkasına sığınmaları pek gerçekçi bulunmamaktadır.

Ekonominin ve rekabetin “küresel” bir nitelik aldığı bu yeni ortamda, başarılı olan işletmelerin (ve ülkelerin) yeni kalite ve yönetim anlayışını benimseyen ve uygulayan işletmeler oldukları görülmektedir. Çünkü rekabetin temel silahı “kalitedir” ve bu da kendini sürekli yenileyen sonsuz bir süreç niteliğindedir (Bilgin, 1997a). Bir başka ifadeyle, günümüzün değişken piyasa koşulları ve rekabet ortamında, yeni üretim ve yönetim tekniklerinin uygulanması “hem üretilen malın, hem de üretim sisteminin kalitesini arttıracığından, bu yeni yöntemlerin uygulanması küresel rekabette başarının en önemli unsurunu oluşturacaktır” (Ekin, 1997:28). Nitekim “yalın üretim” yönteminin sağladığı rekabet gücü ile Japonya, 1970 - 1980 arasında büyük bir atılım yaparak, uluslararası pazarlarda ABD ve Avrupa kökenli üreticilere karşı önemli bir üstünlük sağlamıştır (Arı, 1997:58).

Aslında, yüzyıllık geçmişi bulunan üretim ve yönetim tekniklerinin, özellikle II. Dünya Savaşı’ndan sonra yeni tekniklere dönüşmesi, “dünyanın yeni ekonomik düzeniyle

uyumlu bir nitelik göstermiş ve ulusal ekonomilerin dış pazarlara yönelmesini daha da hızlandırmıştır” (Ekin, 1996:172). Bu süreçte, geleneksel “kontrol odaklı” yönetim yapısından “gelişme odaklı” yönetim yapısına geçilmiş, insan öncelikli yaklaşım, takım çalışması, açık iletişim ortamı temel hedefler olarak seçilmiş ve “modern insan kaynakları yönetimine” doğru yeni bir açılım başlamıştır (Kurtulmuş 1995:161).

II. YENİ YÖNETİM ANLAYIŞININ ÖNEMLİ BİR ARACI: PERFORMANS DEĞERLEME

“Hedeflere göre yönetim” olarak adlandırılan yeni yönetim anlayışı, klasik yönetim modeline oranla çok daha yüksek rekabet gücü sağlamaktadır. Yeni süreçte, organizasyonda geleceğin sistemlerini geliştirebilmek ve çalışanların yüksek motivasyona sahip olabilmelerini sağlamak için yönetimin, çalışanları performans değerlendirme çalışmalarına tabi tutması kaçınılmaz bir olgu haline gelmektedir. Zira, üretimde kazanç artan fiziksel çabalarla değil, artan koordinasyonla sağlanabilir. Bu da, işletmenin tüm çalışanlarının düzenli ve objektif bir biçimde “performans değerlendirme” ve “sürekli geliştirme”ye tabi tutulmaları ve karar verme, planlama ve inceleme süreçlerine katılmalarıyla sağlanabilir. Modern yönetim anlayışının en önemli unsurlarından biri olan performans değerlendirme, organizasyonel yaşamın beraberinde getirdiği bir zorunluluk ve insan gücü kaynaklarının yönetilmesinde yönetici açısından çok önemli bir araç niteliğindedir (Bilgin, 1977b).

Sadece yöneticilerin değil tüm çalışanların işi olan performans değerlendirme çalışmalarının işteki performans düzeyini nesnel olarak saptamaya ve çalışanlar ile işletmeyi birlikte geliştirmeye yönelik bir yönetim ve de-

netim mekanizmasıdır. İnsan kaynakları yönetiminde karşılaşılan en önemli sorun, işletmede alınacak yönetsel kararların adil, objektif ve doğru bir biçimde alınması ve çalışanların doğru ve objektif bir biçimde geliştirmeye tabi tutulup izlenmesinden kaynaklanmaktadır. İyi düzenlenmiş bir insan kaynakları yönetiminin önemli bir bileşeni olan performans değerlendirme sürecinin karşılıklı ve dürüst bir iletişime dayanması gerektiği açıktır. Sonuçlarla ilgili tüm ilgililere bilgi vermeyi gerektiren performans değerlendirme, aynı zamanda bir "geri-besleme" aracıdır.

Çalışanların performans düzeyini saptamak için geliştirilmiş yöntemlere kronolojik bir bakış açısıyla bakıldığında; ilk yöntemlerin ya da yöntemlerin önceleri, çalışanları, kişisel özelliklerine göre değerlendikleri, değerlendirme sonuçlarını gizli tuttukları ve değerlendirmelerin ücret artışlarına baz oluşturacak verilerin elde edilmesi amacıyla yönelik olduğu görülmektedir (Bilgin, 1996:1). Performans değerlendirme çalışmaları, daha sonraları, çalışanların kişisel özelliklerinden daha çok, somut iş sonuçları/bireysel çıktılarına göre değerlendirilmesine yönelmiş bulunmaktadır. Ayrıca son zamanlardaki değerlendirmelerde / değerlendirme yöntemlerinde "gizlilik ilkesi"nin terk edildiği, değerlendirme sürecinde ve çoğu zaman değerlendirme sonuçları hakkında çalışanlara bilgi verildiği görülmektedir. Yeni değerlendirme yöntemleri, katılıma dayanan ve karşılıklı uzlaşmayı gerektiren yöntemlerdir. Aslında çalışanların performans düzeylerini belirlemek için geliştirilmiş çok sayıda ve çeşitli yöntemler vardır. (Bilgin, 1996:24-42). İlgili literatür incelendiğinde değerlendirme yöntemlerinin çok farklı yaklaşımlarla çok farklı şekillerde gruplandırıldıkları görülmektedir. Bu nedenlerle, bu çalışmada değerlendirme yöntemlerinin üzerinde durulmayacak, ancak en yeni yöntem olması nedeni ile "Hedefler göre yönetim" üzerinde kısaca durulacaktır.

Çalışanların performans düzeylerini, çalışanların gerçekleştirdikleri hedeflere, yaratıkları sonuç ve çıktılara göre oluşturulan bireysel standartlarla değerlendirmesini amaçlayan "Hedeflere göre yönetim", en yeni, en çok bilinen ve son yıllarda yaygın biçimde kullanılmaya başlanan bir değerlendirme yöntemidir. Bu yöntemde çalışanların performans düzeyleri, çalışanlar ile yöneticilerin birlikte belirledikleri hedeflere/amaçlara göre belirlenmektedir. Dolayısıyla yöntemin en önemli özelliği, yönetici-çalışan ilişkisinde kararlara katılmaya yer vermesidir. Belirlenen hedeflere/amaçlara ulaşılması üzerine odaklanan bu yöntem, ekip ruhuyla çalışmaya diğer yöntemlere nazaran daha uygundur. Yöntemin özünü ve ana felsefesini, performansın planlanması yada amaçların/hedeflerin belirlenmesi oluşturmaktadır. Son yıllarda ülkemiz işletmelerinin de ilgisini çekmeye başlayan "Hedeflere göre yönetim", diğer yöntemlere nazaran önemli üstünlüklere sahip olan bir performans değerlendirme yöntemidir.

Organizasyon amaçlarının ve değerlerinin çalışanlara iletilmesi ve kontrolünde son derece önemli bir mekanizma niteliğinde olan performans değerlendirme sisteminin asıl amaçlarını "bireysel performansın sağlıklı ve adil standart ve kriterler aracılığıyla belirlenerek ölçülmesi, bu konuda çalışanlara bilgi verilmesi ve bireysel performansın geliştirilerek işletmede etkinliğin artırılması" (Uyargil, 1994:3) oluşturmakla birlikte, performans değerlendirme amaçları, yönetsel amaçlar, işgören geliştirme amaçları ve izleme (denetleme) - değerlendirme amaçları olmak üzere üç ana grupta toplanabilir (Bilgin, 1996:10).

Performans değerlendirme çalışmalarının ulaştığı son aşama, yöneticiler, çalışanlar ve işletme için bir çok yarar sağlamaktadır. Organizasyon ve takım hedeflerinin kişisel hedeflerle entegrasyonunun sağlanması,

yönetici ve çalışan arasında karşılıklı güven ve saygıya dayalı yakın iş ilişkilerinin ortaya çıkması, çalışanların kişisel gelişim ve eğitim ihtiyaçları planları çerçevesinde kariyer planlamasını yapılması (Arçelik, 1995:5) bu yararlılardan yalnızca birkaç tanesidir. Uzun bir süreci kapsayan performans değerlendirme çalışmalarında, değerleyiciden kaynaklanan bir takım hatalar söz konusu olmakta ve bu hatalar, değerlendirme sistemlerinin etkinliğini önemli derecede zedelemektedirler. Bu hatalar ya da karşılaşılan güçlükler daha çok değerlendirme araçları ve değerlendirilecek nitelikler arasında gerekli uyumun sağlanamamasından kaynaklanmaktadır. Bu yüzden, adil, objektif ve işe uygun bir performans değerlendirme sistemi kullanmanın çok büyük önemi vardır. (Palmer, 1993:17). Ayrıca, işletme çalışanlarının başarısını saptamak ve geliştirmek için yapılan çalışmaların tümü olarak tanımlanan, bir işletmede belli amaçlara göre çalışanların performans düzeylerinin saptanmasını içeren çok evreli bir süreç/program olan performans değerlendirme çalışmalarının etkin olabilmesi, bünyesinde bir takım özellikleri/unsurları bulundurmaıyla mümkün olabilmektedir (Bilgin,1998:82-83).

III.YENİ YÖNETİM ANLAYIŞI VE TÜRKİYE

Yönetim alanında son yıllarda ortaya çıkan gelişmelere karşın, ülkemiz işletmelerinin çoğunun, henüz yeni yönetim anlayışını benimsemedikleri ve yeni yönetim tekniklerini uygulamadıkları görülmektedir. Ülkemiz işletmelerinin çoğu, adeta Taylor öncesi dönemi çağrıştıracak bir yapı arz etmektedir. Yeni yönetim anlayışının en önemli araçlarından biri olan performans değerlendirme ise ülkemizde son yıllarda giderek önem kazanmaya başlamış olmasına rağmen, belli başlı işletmeler dışında, pek bilinmemekte ve uygulanmamaktadır.

Organizasyonu, yönetimi ve çalışanları birlikte geliştirmenin aracı olarak düşünülen performans değerlemeye ilişkin, Türkiye'deki uygulama ve düşünceleri saptamak amacıyla, Türkiye'nin önde gelen üç özel sektör işletmesinde (Arçelik A.Ş., Mercedes-Benz A.Ş. ve Türk Philips Tic.A.Ş.) yapılan bir çalışmada (Bilgin, 1996:57-97), ele alınan işletmelerin bazı eksikliklere rağmen en yeni yöntemleri kullandıkları tespit edilmiştir. Buna karşın, ülkemizdeki işletmelerin çoğunun performans değerlendirme çalışmaları yapmadıkları, yapanların büyük bir kısmının da en yeni yöntemlerle ve bilimsel nitelikte yapmadıkları da bir gerçektir. Görüldüğü kadarıyla Türkiye'de, performans değerlendirme daha çok büyük sermaye gruplarına ait işletmelerde ve yabancı (ya da uluslararası) işletmelerin Türkiye uzantılarında (ya da ortaklıklarında) uygulanmaktadır.

Söz konusu çalışmanın bulgularına göre, her üç işletmede de uygulanan değerlendirme sistemleri, değerlendirme sürecinin tamamında olmamakla birlikte, önemli bir kısmında "katılım"a yer veren sistemlerdir. Bu sistemler, büyük ölçüde, katımlı bir biçimde belirlenen hedefler/amaçlar ve bireysel iş sonuçlarına göre çalışanın değerlendirildiği "Hedeflere göre yönetim" ile çalışanın çeşitli değerlendirme skalalarında, işin gerektirdiği çeşitli kişisel özelliklere/yeterliliklere göre belirli boyutlarıyla değerlendirildiği "Genel Değerleme Skalaları" yöntemlerinin karışımı niteliğindedir. Bu işletmelerde performans değerlendirme sistemleri, çalışan ile yöneticinin karşılıklı görüşmeleri ile uygulanmaktadır. Nihai söz hakkı yöneticide olmasına karşın, sistemlere "karşılıklı uzlaşma ilkesi" hakimdir. İnsan kaynaklarının gün geçtikçe artan önemi nedeniyle, her üç işletme de değerlendirme sonuçlarını "kariyer planlaması" ve eğitim programları (sürekli geliştirme) için direkt girdi olarak almaktadırlar.

Modern yönetim anlayışının en önemli unsurlarından biri olan performans değerlemenin, Türkiye’de belli başlı işletmeler dışında pek bilinmemesi ve uygulanmaması, ülkemiz işletmeleri için büyük bir eksiklik oluşturduğu gibi, Türkiye’nin rekabet gücünü de olumsuz bir biçimde etkilemektedir. Türkiye’nin dünya rekabet sıralamalarında gerilerde yer alması, bu yargımızı teyit eder niteliktedir. Nitekim “Dünya Ekonomik Forumu” (WEF) rekabet listesinde Türkiye 42. sırada yer almakta, buna karşın “Yönetim ve Kalkınma Enstitüsü” (IMD) raporlarına göre ise 35. sırada bulunmaktadır. Yönetim teknikleri, yöneticinin ve yönetimin kalitesi açısından yapılan mukayeselere göre, OECD ülkeleri arasında Japonya birinci sırada yer alırken Türkiye de 13. sırada bulunmaktadır. (Ekin, 1996:117). Türkiye’deki işletmelerin yeni yönetim tekniklerini uygulamıyor olmaları, Türkiye’nin dünya rekabet gücü sıralamalarında gerilerde yer almasının elbette ki tek nedeni değildir. Ancak, özellikle son yıllarda yaşanan dönüşüm çerçevesinde yeni yönetim tekniklerinin rekabet gücünün önemli bir belirleyicisi haline geldiğini de gözardı etmemek gerekir.

Türkiye’nin 21. yüzyıla daha hızlı büyüyen, ihracatı ve istihdamı genişleyen bir yeni yapıyla girebilmesi için Türkiye’nin rekabet gücünün yükseltilmesi gerekmektedir. Rekabet gücünün arttırılabilmesi için, daha hızlı bir ekonomik kalkınma, eğitimin hızlandırılması, nitelikli işgücü yaratılması, enflasyonun düşürülmesi, işsizliğin azaltılması, bütçe açığının kapatılması, üretken yatırımların arttırılması, yeni teknolojilerin kullanılması, ar-ge harcamalarının arttırılması gibi bir dizi faktörün yanında yeni yönetim tekniklerinin benimsenmesi ve uygulanması da büyük önem arz etmektedir. Nitekim, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu’na (TİSK) göre rekabet gücünün arttırılabilmesi için, işletme bazında yeni teknolojilerin kullanımına, iyi eğitil-

miş işgücüne, kaynakların etkin ve verimli kullanılmasına ve modern yönetim tekniklerinin uygulanmasına gerek vardır (TİSK, 1995:8).

SONUÇ

Dünya uygulamaları yüzyıla yaklaşmakla birlikte, son yıllarda büyük bir değişim gösteren modern yönetim anlayışının en önemli aracı olan performans değerlemenin ülkemizdeki uygulamaları ise (bilimsel nitelikte) yenidir. Türkiye’deki işletmelerin performans değerlendirme çalışmalarına son yıllarda büyük bir ilgi göstermeye başlamalarına karşın, ülkemizdeki işletmelerin çoğunun performans değerlendirme çalışmalarını henüz yapmadıkları da gerçektir.

Küreselleşmenin hızla devam ettiği, Türkiye’nin Avrupa Birliği ile ortak bir gümrük birliğine gittiği ve Avrupa Birliği’ne tam üye olmak arzusu taşıdığı, adeta “yerel rekabet”ten “küresel rekabet”e geçişin yaşandığı ve iç pazarda sürekli artan rekabete ilave olarak, dış pazarlarda da rekabetin giderek “imhacı” bir nitelik aldığı bu yeni dönemde, Türkiye’deki işletmelerin performans değerlendirme çalışmalarını uygulamıyor olmaları büyük bir eksikliktir. Özellikle Gümrük Birliği çerçevesinde dış rekabette başarılı olacağı düşünülen KOBİ’lerin performans değerlendirme uygulamalarına yabancı oluşları ve KOBİ’lerde bilimsel olmayan yönetim biçimlerinin yaygın oluşu, Türkiye için ciddi bir sorun niteliğindedir.

İşletme çalışanlarının performans düzeylerinin rekabet savaşında en önemli silah haline geldiği “küresel pazar” ortamında ülkemiz işletmelerinin performans değerleme bazlı yeni yönetim anlayışını benimsemeye ve uygulamaya gittikçe daha fazla

ihtiyaç duyacakları açıktır. Bir başka ifadeyle, Türkiye'nin uluslararası pazarlarda daha iyi performans göstermesi, yani rekabet gücünün arttırılabilmesi, mikro bazda işletmelerde yeni yönetim (ve yeni kalite) anlayışının benimsenmesi ve uygulanmasını gerektirmektedir. Yeni yönetim (ve yeni kalite) bazlı üretim ve yönetim tekniklerinin geliştirilmesi ve uygulanması, kuşkusuz uzun vadede sosyal barışın korunduğu bir ekonomik kalkınma hareketine de hizmet edecektir.

KAYNAKÇA

- Arçelik A.Ş., (1995); Performans Yönetimi Sistemi Uygulama Kılavuzu, İstanbul.
- Arı, S.,(1997); "Küreselleşme, değişen rekabet dengeleri ve Türkiye", *Görüş Dergisi*, TÜSİAD Yayını, Ağustos 1997, s.56-62.
- Bell, D.,(1988); "The World In 2013", *Dialogue 1988*, p. 3-9.
- Bilgin, M.H.,(1996); "Performans Değerleme ve Türkiye'de Uygulamaları", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- (1997a); "Organizasyonlarda yeni kalite ve yönetim anlayışı, rekabet gücü ve Türkiye", *Dünya Gazetesi*,31 Ocak 1997.
- (1997b); "İşteki Performansınız yeterli mi?", *Radikal Gazetesi*, 24 Ağustos 1997.
- (1998); "Performans Değerlemenin Taşınması Gereken Özellikler", *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, Cilt:XXII, Sayı:205, Ocak-Şubat-Mart 1998, s.82-83.
- Dereli, T., (1995) "Performans Değerleme", (Yayınlanmamış Ders Notları), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, İstanbul.
- Ekin, N., (1996); Küreselleşme ve Gümrük Birliği, İstanbul Ticaret Odası Yayını, Yayın No: 1996-32, İstanbul.
- (1997); Küresel Bilgi Çağında Eğitim-Verimlilik-İstihdam, İstanbul Ticaret Odası Yayını, Yayın No:1997:43, İstanbul.
- Erdoğan, İ., (1991); Personel Seçimi ve Başarı Değerleme Teknikleri, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Yayın No:248, İstanbul.
- Kurtulmuş, N., (1995); "Post-Endüstriyel Ekonomilerde Kitle Üretimine Bir Alternatif: Esnek Uzmanlaşma", Sosyal Siyaset Konferansları, 40. Kitap, İstanbul, s. 161-173.
- Palmer, J.M., (1993); Performans Değerlendirmeleri, çeviren: D. Şahiner, Rota Yayın Yapım Tanıtım, İstanbul.
- Porter, M.E.,(1990); The Competitive Advantage of Nations, The Free Press, New York.
- Rich, R. B., (1991); The Work of Nations, Alfred A. Knopf, New York.
- TİSK, (1995);Türkiye'nin Rekabet Gücü, Ankara .
- Uyargil, C., (1994); İşletmelerde Performans Yönetimi Sistemi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Yayın No:262, İstanbul.

MEVZUAT

Hazırlayan: Av. Fusun Gökçen

01 Eylül 1999 - 31 Ekim 1999 tarihleri arası Resmi Gazete'de yayımlanmış bulunan ve Endüstri İlişkileri konularına ilişkin Mevzuat

R.G. 01 Eylül 1999 - Sayı: 23803

TEBLİĞLER

VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ (Sıra No:277)

Marmara Bölgesinde 17.08.1999 tarihinde meydana gelen deprem; Kocaeli, Sakarya, Yalova illerinin Merkez ve ilçeleri ile Bolu ilinin Düzce, Gökaya, Gümüşova, Cumayeri ve Çilimli ilçeleri genelinde İstanbul, Eskişehir ve Bursa illerinin ise belirli bölgelerinde sosyal ve ticari hayatı olumsuz yönde etkilemiş ve büyük ölçüde maddi ve manevi zarara yol açmıştır. Bu afet nedeniyle vergi kanunlarının uygulanmasına yönelik olarak aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

Mücbir Sebep Hali

17.08.1999 tarihinde meydana gelen deprem, Vergi Usul Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca mücbir sebep hali kapsamına girmektedir.

Mücbir sebep hallerinde mücbir sebebin başladığı tarih ile ortadan kalktığı tarih arasında vergi kanunlarında yazılı süreler işlememektedir. Ancak, belli bir bölge veya bölgenin bir kısmını etkileyen yangın, deprem, su basması gibi genel karakter taşıyan tabii afetlerde vergi ödevlerinin yerine getirilmesi bakımından mücbir sebep halinin başlangıç tarihi bilinmekte ise de sona erdiği tarihin tespiti mükellefler yönünden güçlük arz etmektedir. Bu gibi hallerde mücbir sebep halinin ortadan kalktığı tarihin diğer bir ifade ile mücbir sebep nedeniyle işlemeyen sürenin Vergi Usul Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca idarece tespit edilmesi gerekmektedir.

Bakanlığımız söz konusu yetkiye istinaden 17.08.1999 tarihinde meydana gelen depremin mükellefler üzerindeki etkilerinin biteceği süreyi bir başka ifade ile mücbir sebep halinin kalktığı tarihi ileri bir tarihte belirleyerek duyuracaktır.

Depremden yoğun olarak etkilenen Kocaeli, Sakarya, Yalova illerinin merkez ve ilçeleri, Bolu ilinin Düzce,

Gökaya, Gümüşova, Cumayeri ve Çilimli ilçelerinde depremden zarar görmüş olsun olmasın mükellefiyet kaydı bulunan mükelleflerden ise sadece depremden zarar gören mükelleflerin mücbir sebep halinin bulunduğu kabul edilecektir.

Belirtilen yerlerde faaliyet gösteren mükellefler, mücbir sebep hali sayılan süre içerisinde rastlayan beyannameleri vermek ve bu beyannamelere göre tahakkuk edecek vergileri ödemek zorunda değildir. Ancak dileyen mükelleflerin bu süre içinde beyannamelerini verebilecekleri ve vergilerini ödeyebilecekleri tabiidir.

Ayrıca 1999 yılı Ağustos ayı içerisinde beyan edilmesi gereken vergilere ilişkin olarak afet tarihinden önce verilen beyannameler üzerine tahakkuk eden, ancak afet tarihi itibarıyla ödeme süresi geçmemiş olan vergiler de mücbir sebep nedeniyle uzayan beyanname verme süresinin son gününe kadar ödenebilecektir.

Mücbir sebep hali uygulaması kapsamına giren yerlerdeki mükelleflerin, beyanname verme ve ödeme süreleri 17.08.1999 tarihi ile mücbir sebebin sona erdiği tarih arasında rastlayan vergilerle ilgili olarak aşağıda verilen örnekleri dikkate almaları gerekmektedir.

Örnek: 1

Dayanıklı tüketim malı ticaret ile uğraşan Bay (B)'nin gelir vergisi yönünden Sakarya-Gümrükönü Vergi Dairesinde mükellefiyet kaydı bulunmaktadır. Mükellef, 25.08.1999 tarihine kadar vermesi gereken Temmuz/1999 dönemi katma değer vergisi beyannamesini deprem nedeniyle verememiştir. Bu mükellefin, mücbir sebebin devam ettiği sürece beyanname vermesi söz konusu olmayacaktır.

Örnek: 2

Kanuni merkezi Ankara'da bulunan (X) Anonim Şirketinin, Kurumlar Vergisi yönünden Kızılbey Vergi Dairesinde, Kocaeli ilinde bulunan üretim tesisi nedeniyle gelir vergisi tevkifatı açısından da Kocaeli-Alemdar Vergi dairesinde mükellefiyet kaydı bulunmaktadır. Bu mükellef, Ağustos/1999 dönemine ilişkin olarak gerek katma değer vergisi

beyannamesi gerek muhtasar beyanname yönünden bağlı olduğu vergi dairelerine şu şekilde beyanda bulunacaktır.

-Katma değer vergisi beyannamesi, mükellefin bağlı bulunduğu Kızılbaş Vergi Dairesine Kocaeli'ndeki üretim tesisine ilişkin sonuçlar da dahil edilmek üzere kanuni süre olan 27.09.1999 (25.09.1999 tarihinin resmi tatile rastlaması nedeniyle) günü mesai saati sonuna kadar verilecektir. Ancak üretim tesisinin depremde zarar görmesi veya deprem nedeniyle belgelere ulaşılamaması, belgelerin zayıf olması veya bu belgelere ulaşılamayacağını anlaşılması halinde 27.09.1999 günü mesai sonuna kadar verilmesi gereken katma değer vergisi beyannamesine, üretim tesisine ilişkin sonuçlar dahil edilmeyebilecektir. Mücbir sebep nedeniyle uzayan beyanname verme süresi içinde defter ve belgelere ulaşılmaması veya takdir komisyonundan karar çıkması halinde gerekli düzeltmeyi içeren beyanname bu kayıtlara dayanılarak tanzim edilecek ve mücbir sebep nedeniyle işlemeyen sürenin dikkate alınmasıyla bulunacak beyanname verme süresi içinde verilecektir. Bu beyannameye istinaden tarh edilecek ilave vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Öte yandan mücbir sebep nedeniyle uzayacak beyanname verme süresi içinde defter ve belgelere ulaşılamayacağını anlaşılması halinde mükellefçe mücbir sebep nedeniyle uzayan süre sonuna kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine başvurularak üretim tesisinin faaliyetlerine ilişkin katma değer vergisi matrahının takdiri talep edilecektir. Takdir komisyonu kararının mükellefe tebliğ edildiği tarihi izleyen 15 gün içinde düzeltme beyannamesi verilecek, bu beyan üzerine ödenmesi gereken bir verginin tahakkuk etmesi halinde aynı sürede ödeme yapılacaktır.

-Kocaeli'nde bulunan üretim tesisinde çalışan ücretlilere ilişkin olup 20.09.1999 günü mesai saati sonuna kadar verilmesi gereken Ağustos/1999 dönemine ilişkin muhtasar beyanname ise mücbir sebep nedeniyle işlemeyen sürenin dikkate alınmasıyla bulunacak beyanname verme süresi içinde Alemdar Vergi Dairesine verilecektir. Ancak mücbir sebep nedeniyle uzayacak süre içinde muhtasar beyannamenin hazırlanması için gerekli belgelere ulaşılamayacağını anlaşılması halinde yukarıda belirtildiği üzere bu sürenin sonunda mükellefçe matrah takdiri için ilgili vergi dairesine başvurulacak, takdir komisyonu kararının kendisine tebliğ edildiği tarihi izleyen 15 gün içinde düzeltme beyannamesi verilecek, bu beyan üzerine ödenmesi gereken bir verginin tahakkuk etmesi halinde aynı sürede ödeme yapılacaktır.

Örnek: 3

Kanuni merkezi Sakarya'da bulunan (Y) Limited Şirketi kurumlar vergisi yönünden Sakarya-Gümrüközü Vergi Dairesine, Konya'da bulunan şubesi nedeniyle de gelir vergisi tevkifatı açısından Konya-Meram Vergi Dairesine kayıtlıdır. Bu mükellef, ağustos/1999 dönemine ilişkin olarak gerek muhtasar gerek katma değer vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairelerine şu şekilde beyanda bulunacaktır.

-Konya'da bulunan şubede çalışan ücretlilere ilişkin Ağustos/1999 dönemi muhtasar beyannamesi, Konya şubesinin depremde zarar görmemiş ve beyannamenin burada hazırlanacak olması nedeniyle kanuni süre olan 20.09.1999 günü mesai saati sonuna kadar Mera Vergi Dairesine verilecektir.

-Kanuni merkezi Sakarya'da bulunan Kurum, mücbir sebep hali devam ettiği için, mücbir sebep hali devam ettiği sürece Ağustos/1999 dönemine ilişkin katma değer vergisi beyannamesini vermesi söz konusu olmayacaktır. Mükellef, katma değer vergisi beyannamesini ilerde mücbir sebebin sona erdiği tarih belirlendiğinde işlemeyen sürenin dikkate alınmasıyla bulunacak beyanname verme süresi içinde bağlı bulunduğu Gümrüközü Vergi dairesine verecektir.

Bu beyanname, Mükellefin mücbir sebep nedeniyle uzayan süre içinde defter ve belgelerine ulaşabilmesi halinde bu bilgilere dayanılarak düzenlenecektir.

Mükellefin mücbir sebep nedeniyle işlemeyen sürenin dikkate alınmasıyla bulunacak beyanname verme süresi sonuna kadar, defter ve belgelere ulaşamayacağını anlaması halinde bu süre içerisinde bağlı olduğu vergi dairesine başvurarak Sakarya ilindeki faaliyetlerine ilişkin katma değer vergisi matrahının takdirini talep etmesi gerekmektedir. Mükellef, takdir komisyonu kararının kendisine tebliğ edildiği tarihi izleyen 15 gün içinde, takdir edilen bir matraha Konya'da bulunan şubeye ilişkin faaliyet sonuçlarını da dahil etmek suretiyle beyanname düzenleyecektir.

Örnek: 4

Kocaeli ili Alemdar Vergi dairesi mükellefi (A) Mayıs-Haziran-Temmuz/1999 dönemine ilişkin olup 20.08.1999 tarihi mesai saati bitimine kadar verilmesi gereken 3 aylık muhtasar beyannamesini, deprem tarihinden önce 15.08.1999 tarihinde vererek tahakkuk işlemini yaptırmış, ancak bu beyannameye istinaden tahakkuk eden vergiyi 17.08.1999 tarihi itibarıyla ödemiştir.

Bu durumda mükellef, mücbir sebep nedeniyle uzayacak muhtasar beyanname verme süresinin son gününe kadar borcunu ödeyebilecektir.

Yıllık Faaliyetlere İlişkin Bildirim Formları

- Kocaeli, Sakarya, Yalova illerinin merkez ve ilçelerinde, Bolu ilinin Düzce, Gümüşova, Gölyaka, Cumayeri ve Çilimli ilçelerinde gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyet kaydı bulunan tüm mükelleflerin

-Gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyet kaydı yukarıda sayılan il ve ilçeler dışında bulunan mükelleflerden depremde zarar görenlerin;

256 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca 1998 yılı faaliyetlerine ilişkin olarak düzenlemeleri gereken A, B ve C formlarını düzenleme ve Bakanlığımıza gönderme zorunlulukları kaldırılmıştır.

Diğer konular

Vergi Usul Kanununda tabii afetlere uğrayan mükelleflerle ilgili olarak yer alan terkin, fevkalade amortisman ve kıymeti düşen mallara ilişkin olarak yapılacak işlemler konusunda Bakanlığımızca daha sonra gerekli açıklamalar yapılacaktır.

Tebliğ olunur.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----**R.G. 01 Eylül 1999 - Sayı: 23803 (Mükerrer)****YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ****Kanun Hükmünde Kararname****Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname****Karar Sayısı : KHK/574**

Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunda değişiklik yapılması; 27/08/1999 tarihli ve 4452 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 31/08/1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1- 15/05/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 13 üncü maddesinin (a) bendinin ikinci, üçüncü ve dördüncü paragrafları ile (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gereken hallerde, yapılarda meydana gelen hasarı tespit etmek üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığının isteği üzerine diğer bakanlık, kurum ve kuruluşlar, mahalli idareler, üniversiteler ve meslek odaları, konusunda deneyimli yeteri kadar inşaat mühendisi ve/veya mimarı hasar tespiti çalışmalarında derhal görevlendirmekle yükümlüdürler

Arazinin tehlikeli durumu ve binaların gördüğü hasar bakımından yıkılması ve boşaltılması gerekenler hakkında, o il ve ilçenin en büyük mülkiye amirine ayrı bir rapor verilir. Bu makamlarca böyle binalar derhal boşaltılır. Yıkılması gerekenler için en çok 3 gün süre verilerek tehlikenin giderilmesi sahiplerine bildirilir. Mahallinde sahibi bulunmadığı takdirde durum, mahalli vasıtalarla ilan edilmek suretiyle, bildiri yapılmış sayılır.

Mal sahibi veya vekili, bu bildiriye karşı 3 gün içinde yetkili idare kurullarına itiraz edebilir. İdare kurulları bu itirazı en geç 3 gün içinde inceler ve karara bağlar."

"b)Hasar görmüş, fakat ıslahı mümkün olan binaların fen kurullarının göstereceği şartlara göre tamiri yapılmıyca kadar içine girilmesine ve oturulmasına izin verilemez. Bu binalar 1 yıl içinde tamir ettirilmediği ve itiraz da olmadığı takdirde yukarıdaki esaslar dahilinde yıktırılır.

İtiraz halinde, bu itiraz yukarıdaki mahalli idare kurullarınca 5 gün içinde incelenir ve karara bağlanır. İtiraz sebepleri yerinde görüldüğü takdirde süre 6 ay daha uzatılır."

Madde 2- 7269 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 29- Yıkılan, yanan veya ağır hasara uğrayan veya uğraması muhtemel olan binalarda imar planları gereğince kamulaştırılmasında zorunluluk bulunan yerlerdeki binalarda oturan ailelere hak sahibi olmak şartıyla konut yaptırılır veya kredi verilir.

Aynı bina içinde hak sahibi ebeveyn ile birlikte oturan evli kişilerin durumu, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca bu konuda hazırlanacak yönetmelik gereğince takdir ve tespit edilir.

Kendilerine ait olmayan arsa veya arazi üzerine inşaat ruhsatı almaksızın bina inşa eden yapı sahipleri ile yer kayması, su baskını, kaya düşmesi ve benzeri sebeplerle imar planında yapı yapılması sakıncalı olarak belirlenen yerlerde ruhsatsız olarak yapılan yapıların sahipleri hak sahibi olarak kabul edilmez.

Kendisine veya eşine ait o yerde aynı cins müstakil hasarsız başka bir binası veya dairesi olan ailelere bina ve inşaat kredisi verilmez.

Yıkık olduğu veya ağır, orta ve az derecede hasar gördüğü belirlenen binalardan mülkiyeti tüzel kişilere ait olanlara yardım yapılmaz.

Afete uğramasıyla ekonomik ve sosyal hayatı kesintiye uğratan dükkan ve fırın gibi binalar için de sahiplerine, borçlandırma hükümleri dairesinde, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca belirlenecek esaslara göre inşaat kredisi verilebilir. O yerde kendisine veya eşine ait müstakil hasarsız başka bir işyeri bulunanlar, bu yardımdan faydalanamazlar.

Bina veya işyeri sigortalı ise yapılacak yardımdan sigorta tutarı indirilir."

Madde 3- 7269 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Geçici Madde 13- 17 Ağustos 1999 tarihinde vuku bulan deprem dolayısıyla genel hayata etkili afete maruz bölgede yer alan illerde afete maruz kalanların, hasar tespiti ve hak sahipliği işlemlerine dair esas ve usullerin belirlenmesi ile geçici ve kesin iskanlarının temini amacıyla yeni yerleşim alanlarının tespiti ve prefabrik veya kalıcı konutların, kamu yapıları ve tesislerinin inşaat ve esaslı onarım işlerinin yapımı için her türlü alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hakları tesis etmede ve taşıma işlerinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yetkilidir.

Ancak, Milli Savunma Bakanlığının inşaat, milli ve Nato altyapı hizmetleri ile Ulaştırma bakanlığına bağlı genel müdürlüklere kanunlar ile yapım yetkisi verilmiş olan özel ihtisas işleri birinci fıkraya hükmüne tabi değildir.

Ayrıca, gerçek ve tüzel kişiler deprem bölgesindeki konut ve işyeri ihtiyacını karşılamak ve hibe edilmek üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca gösterilecek yerlerde ve bu Bakanlıkça belirlenecek tip projelere uygun konut yapılabilir veya yaptırabilir.

Bu kapsamda yapılacak işler ile 1999 yılı yatırım programı gereğince afet bölgesinde yapılacak işler; 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununa, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa, 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescil hükümlerine ve 3194 sayılı İmar kanununun plan ve parsestasyon ile ilgili işlemlerindeki askı, ilan, itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlerine tabi değildir.

Geçici Madde 14- Afetzedelerin yerleşmelerini çok hızlı bir şekilde sağlayabilmek amacıyla; araştırma, sondaj, imalat,

prototip imalat, keşif, etüt, harita, plan, proje, müşavirlik, kontrollük ve benzeri her türlü hizmetleri müşavirlik firmaları vasıtasıyla yaptırmaya Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 15- Türk Ticaret kanununa ve Vergi Usul kanununa göre tutulması ve tasdiki zorunlu defterleri ile kullanmak mecburiyetinde bulunduğu belgelerini 17 Ağustos 1999 tarihinde vuku bulan deprem nedeniyle kaybeden mükellefler, durumu öğrendiği tarihten itibaren 2 ay içinde yetkili mahkemeden kendisine bir belge verilmesini isteyebilir. Mahkeme gerekli gördüğü delillerin toplanmasını da emredebilir. Böyle bir belge almamış olan mükellef, defterlerini ve belgelerini ibrazdan kaçınmış sayılır. Ancak tabii afete uğrayan yerlerde bulunan mükellefin il veya ilçe idare kurullarından defter ve belgelerinin zayi olduğuna ilişkin olarak alacağı belge de yetkili mahkemeden alınmış belge hükmündedir."

Madde 4- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5- Bu Kanun Hükmünde kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 03 Eylül 1999 - Sayı : 23805

Tebliğler

Maliye Bakanlığından :

KURUMLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

(SERİ NO:64)

Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince, genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyelere, köylere, kamu menfaatine yararlı derneklere ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara yapılan bağış ve yardımlar, o yıla ait beyan edilen gelirin veya kurum kazancının %5'ini (Gelir vergisi mükelleflerince kalkınmada öncelikli yöreler için yapılan bağış ve yardımlarda %10'unu) geçmemek şartıyla vergi matrahının tespiti indirimi konusu yapılmaktadır.

15/05/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 44 ve 45 inci maddelerine göre, gelir ve kurumlar vergisi, mükellefleri tarafından bu Kanun'un 33 üncü maddesi gereğince fona verilen hisseler, verildikleri yılın yıllık beyannamesi ile bildirilecek gelirlerden ve kurum kazançlarından indirilebilecek, afetlerden zarar görenlere yardımda bulunmak üzere kurulan Milli Yardım Komitesi ve mahalli Yardım komitelerine makbuz mukabilinde yapılacak bağış ve yardımlar ise gider olarak dikkate alınabilecektir.

Umumi hayata müessir afetlere maruz kalanlara yapılacak harcamaları karşılamak üzere 7269 sayılı Kanuna göre kurulan "Fon"a verilmek üzere kamu kurumları, mahalli idareler, mal sandıkları, hayır kurumları, Türkiye Kızılay Derneği ile diğer kuruluşlara makbuz mukabilinde yapılacak nakdi bağışlar ve bankalarda fon ile Türkiye Kızılay Derneği'ne yapılan aynı bağışlar yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden veya kurum kazancından indirilebilecektir.

Afetlerden zarar görenlere yardımda bulunmak üzere oluşturulan Milli Yardım Komitesi ile mahalli yardım komitelerine makbuz mukabilinde yapılacak nakdi ve aynı bağışlar beyanname ile bildirilecek gelir ve kurum kazancının tespiti gider olarak dikkate alınabilecektir. Yardım komiteleri, afet hali nedeniyle acil yardım hizmetlerini yürütmek üzere 7269 sayılı Kanuna dayanılarak Bakanlar Kurulu'nun 01/04/1988 tarihli ve 88/12777 sayılı Kararı ile yürürlüğe konulan "Afetlere ilişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik" çerçevesinde illerde ve ilçelerde vali ve kaymakamlarca oluşturulacak kurtarma ve yardım komiteleridir.

Nakdi bağışların indirilmesi veya gider kaydedilememesi için bağışı kabul eden kuruluşlarca verilecek makbuz veya bu amaçla bankalarda açtırılan hesaplara yatırıldığına ilişkin banka dekontları (Makbuz ve dekontta, kabul edilen bağışların bu amaçla kabul edildiğinin belirlenmesi şartıyla) ile belgelendirilmesi gerekmektedir.

Aynı amaçlar için ise mükellefler malın cinsini, miktarını ve maliyet bedelini (amortisman tabii iktisadi kıymetler için net aktif değeri) gösterir bir fatura ve buna ilişkin sevk irsaliyesi düzenlemek zorundadırlar. Yardımların tesliminde yardım yapılan kuruluşlardan makbuz alınacak, makbuz verilememesi halinde ise ayrıntılı bir tutanak düzenlenecektir. Mükellefler yaptıkları aynı yardımları düzenlenen bu makbuz veya tutanaklara istinaden indirim veya gider olarak dikkate alabileceklerdir.

Öte yandan Katma Değer Vergisi Kanununun 17/2-b maddesinde aynı maddenin 1 inci fıkrasında sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan hizmet ifaları ile mal teslimlerinin vergiden müstesna olduğu, 16/1-a maddesinde ise Kanunda vergiden müstesna olduğu belirtilen mal ve hizmetlerin ithalinde de istisna uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlere göre Katma Değer Vergisi Kanununun 17 inci fıkrasında sayılan genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, siyasi partiler ve sendikalar, kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz emekli ve yardım sandıkları, kamu menfaatine yararlı dernekler, tarımsal amaçlı kooperatifler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara hibe, yardım, bağış v.b. isimler altında bedelsiz olarak gelen mal ve hizmetlerin ithali katma değer vergisine tabi olmayacaktır. Nakdi olarak yapılan bağış ve yardımlar ise katma değer vergisinin konusuna girmemektedir.

Diğer taraftan aynı Kanunun 30/a maddesine göre bedelsiz olarak yapılan hizmet ifaları ve mal teslimlerinin bünyesine giren vergiler indirim olarak dikkate alınmayacaktır.

Tebliğ olunur.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 08 Eylül 1999- Sayı: 23810

YASAMA BÖLÜMÜ

İşsizlik Sigortası Kanunu

(Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile İş Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması, Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun)

Kanun No: 4447

Kabul Tarihi: 25.8.1999

**1. Bölüm
SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE
İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER**

MADDE 1.- 17/07/1964 Tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

MADDE 2.- 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde bildireleriyle Kuruma doğrudan bildirmekle veya bu belgeleri iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür. İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak kimseler için işe başlatıldığı gün Kuruma veya iadeli-Taahhütlü olarak postaya verilen işe giriş bildireleriyle Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilen işyerlerinde işe alınan işçiler için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli-Taahhütlü olarak gönderilen işe giriş bildireleri de süresi içinde verilmiş sayılır.

MADDE 3.- 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki alt bent ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Protez, araç ve gereç bedellerinin %20'sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin bir buçuk katından fazla olamaz.

Sigortalıların, bu maddenin (A), (B), ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır.

MADDE 4.- 506 sayılı Kanunun 36'ncı maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

B) Yukarıda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaçlar ile (A/a) bendi uyarınca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin %10'u kendilerince ödenir. Ancak protez, araç ve gereç bedelleri için alınacak katkı payı ödeme tarihindeki 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarını geçemez.

MADDE 5.- 506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Malullük aylığının hesaplanması

Madde 55.- Malullük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60'ının 1/12'si oranında Malullük aylığı bağlanır. Sigortalı başka birinin bakına muhtaç durumda ise bu oran %70'e çıkarılır. Buna göre hesaplanan Malullük aylığı 61 inci maddesinin son fıkrası hükümlerine göre artırılır.

MADDE 6.-506 Sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;

- Kadın ise 58 erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 7000 gün veya
- Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması, 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 4500 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şarttır.

MADDE 7.- 506 Sayılı Kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yaşlılık aylığının hesaplanması

Madde 61.- Yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıların aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama yıllık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımının 1/12'si alınarak hesaplanır.

Sigortalının her takvim yılına ait prime esas kazancı, kazancın ait olduğu takvim yılından itibaren aylık talep tarihine kadar geçen yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayrisafı yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak bulunan yıllık kazançlar toplamının, toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama günlük kazancın 360 katı, aylığın hesaplanmasına esas ortalama yıllık kazancı oluşturur.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam prim ödeme gün sayısının ilk 3600 gününün her 360 günü için %3.5, sonraki 5400 günün her 360 günü için %2 ve daha sonraki her 360 gün için %1.5 oranlarının toplamıdır. 60 ıncı maddenin B, C ve D bentlerine göre aylığa hak kazananların aylık bağlama oranı % 60'dan az olamaz.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki aylık artış oranları kadar artırılarak bağlanır.

MADDE 8.- 506 Sayılı Kanunun 63 üncü maddesine (B) fıkrasının birinci bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, olmaktan oldukları aylıklarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

MADDE 9.- 506 Sayılı Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) alt bendi ile (B), (D) ve (C) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmış ve (C) bendi (B) bendi olarak değiştirilmiştir.

c) Toplam olarak 1800 gün veya en az beş yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının, bu Kanunun 61'inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60'ının 1/12'si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8100 ila 9000 gün arasında primi ödenen her 360 gün için 2, 9000 günden sonra ödenen her 360 gün için de 1.5 artırılır. Bu şekilde hesaplanan ölüm aylığı 61 inci maddenin son fıkrası hükümlerine göre artırılır.

MADDE 10.- 506 Sayılı Kanunun 78'inci maddenin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000 TL., üst sınırı ise alt sınırın üç katıdır. Üst sınırı alt sınırın beş katına kadar yükseltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Günlük kazanç alt sınır her yıl, ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar artırılacak belirlenir. Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırının belirlenmesinde 1000 liranın kesirleri 1000 liraya tamamlanır.

MADDE 11.- 506 Sayılı Kanunun 79 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarının bilgi ve belgelerin işverence prim bildiremelerine eklenmesi şarttır.

Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler Kurumca re'sen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 12.- 506 Sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (a) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve (c) alt bendi olarak değiştirilmiştir.

a) İsteğe bağlı sigortalılığa devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu Kanunun 78'inci maddesine göre belirlenen prim esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak şartıyla kendileri belirler.

MADDE 13.- 506 Sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanuna göre bağlanacak aylıklar, 78 inci maddeye göre tespit edilen prime esas günlük kazanç alt sınırının aylık tutarının %35'inden az olmaz.

MADDE 14.- 506 Sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi
Madde 130.- Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay için yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin denetim elamanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Kurum bu bildirimler üzerine gerekli yasal işlemi yapar. İlgililerin itiraz hakları saklıdır. Uygulamanın ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 15.- 506 Sayılı Kanunun Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendi yürürlükten kaldırılmış ve Ek 32 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Sigortalıların çocuklarına verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20'si kendilerince ödenir. Ancak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin bir buçuk katından fazla olamaz.

Sigortalıların geçindirmekle yükümlü buldukları eşlerinden % 20, Kurumdan sürekli işgöremezlik geliri., Malullük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşlerden %10 katılım payı alınmak şartıyla protez, araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar. Ancak, sigortalıların eşlerinden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesimindeki çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin bir buçuk katından, sürekli iş göremezlik geliri, Malullük ve yaşlılık aylığı alanların aylık eşleri ile Kurumlarından hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan katkı miktarı aylık asgari ücretten fazla olamaz.

MADDE 16.- 506 Sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 38.- Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76'ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler

her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artışı kadar artırılarak belirlenir.

EK MADDE 39.- Bu Kanunun Ek 5 ve 6 ncı maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir.

EK MADDE 40.- Bu Kanunun 2 nci maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili Kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir.

EK MADDE 41.- 506 Sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 81- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

B) a) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresinin ve 41 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

b) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları ve en az 5000,

c) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

d) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla olan 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresine ve 47 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün,

e) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresine ve 48 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5300 gün,

f) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla olan 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 5450 gün,

g) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresi ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 5600 gün,

h) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 5750 gün,

i) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 yıldan az erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 6000 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler

C) a) 15 yıllık sigortalılık süresini, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve 3600 gün Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödemiş bulunanlara istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

b) (a) bendinde öngörülen şartları yerine getirememiş durumda olanlardan kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olması, en az 15 yıllık sigortalılık süresinin tamamlaması ve en az 3600 gün Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 82- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanacak aylıkların toplamından oluşur.

a) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeme sürelerine ait aylığı aşağıdaki şekilde belirlenir.

Sigortalının aylık talep tarihine kadarki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanacak aylığının sigortalının bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren aylık başlangıç tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak hesaplanır.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başladığı takvim yılının başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel tüketici fiyatları indeksindeki artış oranları kadar artırılır.

b) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme sürelerine ait aylığı ise, sigortalının aylık talep tarihine kadar toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden bu Kanunun 61 inci maddesi hükümlerine göre hesaplanacak aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısı orantılı bölümü kadardır.

Sigortalıya yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalının aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranına ve bu Kanunun 61 inci maddesinin son fıkrasına göre artırılmış değerinin altında olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra Malullük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümler esas alınarak, 55 veya 67 nci madde hükümlerine göre hesaplanır. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra prime esas kazancı bulunmayanların Malullük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanır ve yukarıdaki (a) bendindeki esaslara göre artırılarak bağlanır.

II. BÖLÜM

TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 18.- 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 20 inci maddesinin 20/02/1992 tarihli ve 3774 sayılı Kanunla kaldırılan (a) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması,

MADDE 19.- 2925 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yaşlılık aylığının hesaplanması

Madde 21.- Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesinde belirtilen esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

MADDE 20.- 2925 Sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Prime esas alınacak kazanç

Madde 31.- Bu Kanunun 30'uncu maddesi uyarınca alınacak primleri hesabından esas tutulacak günlük kazanç, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesinde belirlenen prime esas kazancın alt sınırıdır.

MADDE 21.- 2925 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30,31, 39, 41, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60/F, 67, 68, 70, 71, 84, 92, 93, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 105, 109, 110, 111, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 129, 130, 132, 134, 135/(A), Ek 38, Geçici 82'nci maddeleri,

MADDE 22.- 2925 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) 13 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 15 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş ve en az 3600 gün prim

ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler

B) a) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olanlar kadın ise 41, erkek ise 45 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olanlar kadın ise 43, erkek ise 46 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 az olanlar kadın ise 45, erkek ise 48 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 9 (dahil) yıldan fazla 10 yıldan az olanlar kadın ise 47, erkek ise 50 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla 9 yıldan az olanlar kadın ise 48, erkek ise 51 yaşını doldurmuş olmaları,

f) Sigortalılık süresi 7 (dahil) yıldan fazla 8 yıldan az olanlar kadın ise 49, erkek ise 52 yaşını doldurmuş olmaları,

g) Sigortalılık süresi 6 (dahil) yıldan fazla 7 yıldan az olanlar kadın ise 50, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

h) Sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla 6 yıldan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

i) Sigortalılık süresi 5 yıldan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları, Ve en az 15 yıllık sigortalılık süresi ile 3600 gün prim ödeme şartlarını yerine getirmeleri halinde yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

III. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 23.- 08/06/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafı, (c, ç ve d) fıkraları ile (k) fıkrasından sonra gelen birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve son iki paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,

c) iştirakçilerden 40'inci madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak olanlar kurumlarınınca re'sen veya (61) yaşını doldurduklarında istekleri üzerine,

ç) 87'nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j, ve m) fıkralarından gösterilenlerden 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,

d)88'inci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların (61) yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen,

Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e ve f) fıkralarından yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olmaları şarttır. (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (27.07.1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenler hariç) (d, e, ve f) fıkraları kapsamına girenlere 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz.

(b) ve (ç) fıkralarından gösterilenlerden 32 inci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların yaş hadle-

rinten; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir.

MADDE 24.- 5434 sayılı Kanunun Ek 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli, adi Malullük, vazife Malullüğü ile dul ve yetim aylığı alanların bu aylıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; Kanunun yürürlüğünden sonra bağlanacak emekli, adi Malullük, vazife Malullüğü ile dul ve yetim aylıkları ise bağlandığı tarihten sonraki ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişik oranına göre belirlenir.

MADDE 25.- 5434 sayılı Kanunun Geçici 139 uncu maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, aynı maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kullanılması resmi sağlık kurul raporu ile gerekli görülen protez, ortez ve tıbbi araç gereç bedellerinin %10'u hak sahipleri tarafından ödenir. Ancak ödenecek miktar bu Kanunun ek 19'uncu maddesindeki aylıklardan fazla olmaz

(Bu Kanunun 64 üncü maddesinin ve 03/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.)

Özel kanunları gereğince sağlık yardımından faydalananlar ile Sandıktan emekli, adi Malullük veya vazife Malullüğü aylığı alanların diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevlerde çalışan veya bu kuruluşlardan aylık alan eşleri ve Sandıktan dul aylığı alanlardan diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevde çalışan veya bu kuruluşlardan yaşlılık ve Malullük aylığı alanlar bu madde hükümünden yararlanamazlar. İsteğe bağlı sağlık sigortasından yararlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

MADDE 26.- 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 205.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 2 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 38, erkek ise 43 yaşını,
- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 3 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 41, erkek ise 45 yaşını,
- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 4 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 43, erkek ise 46 yaşını,
- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 5 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 45, erkek ise 48 yaşını,
- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 6 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 47 erkek ise 50 yaşını,
- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 7 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 48, erkek ise 51 yaşını,
- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 8 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 49, erkek ise 52 yaşını,

- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 9 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 50, erkek ise 53 yaşını,
- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 51 erkek ise 54 yaşını,
- Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir.

5434 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin (e) ve (f) fıkraları kapsamına girenlere 25 fiili hizmet yılını ve yukarıdaki yaşları doldurmaları halinde emekli aylığı bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 206.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten fiili hizmet süreleri 8 yıl ve daha fazla olan iştirakçiler, 61 yaşını doldurmaları nedeniyle istekleri üzerine veya kurumlarınca yaş haddinden re'sen emekliye ayrıldıklarında fiili hizmet süreleri 10 yılı doldurmuş olmak şartıyla emekli aylığına hak kazanırlar.

IV. BÖLÜM

ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 27.- 02/09/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Malullük aylığının hesaplanması

Madde 30.- Malullük aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde prim ödemediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 65'idir. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç Malul sigortalıya % 75 oranında Malullük aylığı bağlanır.

Birinci fıkraya göre bağlanan Malullük aylığı, ayrıca gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasından geçen her ay bir önceki aya göre, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır.

MADDE 28.- 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yaşlılık aylığından yararlanma koşulları

Madde 35.- Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

- Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması

Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, şarttır.

Kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını doldurmuş ve en az 15 tam yıl prim ödeyen sigortalıya da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır.

MADDE 29.- 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yaşlılık aylığının hesaplanması

Madde 36.- Yaşlılık aylığı, sigortalının, sigortalılık süresi içinde aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim süreler de dikkate alınarak aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının aylık bağlama oranı ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam sigortalılık süresinin ilk on tam yılının her bir yılı için % 3.5, takip eden onbeş tam yılın her bir yılı için % 2 ve yirmibeş yıldan fazla her bir tam yıl için %1.5 oranlarının toplamıdır.

Birinci ve ikinci fıkralara göre hesaplanan yaşlılık aylığı, ayrıca, gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen her ay için, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır.

Bu kanuna göre bağlanan yaşlılık, Malullük ve ölüm aylıklarının, her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır.

MADDE 30.- 1479 sayılı kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentleri aşağıdaki değiştirilmiş ve (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Sigortalıların almakta olduğu Malullük ve yaşlılık aylığı,

Sigortalının üç tam yıl prim ödemekle beraber, yirmi beş tam yıldan az prim ödemediği halde yirmi beş tam yıldan az prim ödemediği halde, yirmi beş tam yıl prim ödemiş olanlar gibi, 36'ncı maddeye göre hesaplanacak aylık

MADDE 31.- 1479 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigorta primine ve aylıklara esas olan gelir basamakları
Madde 50.- Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri prim ve bağlanacak aylıklarının hesabında, yirmidört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları, her yıl Nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hâsıla sabit fiyatlarla gelişme hızları kadar artırılarak belirlenir.

MADDE 32.- 1479 sayılı Kanunun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Gelir basamaklarının yükseltilmesi

Madde 52.- Sigortalının bu Kanuna göre seçtiği, intibak ettirildiği veya yükseltildiği ilk oniki basamakta bekleme süresi bir yıl, onüçüncü basamaktan itibaren, her bir basamak bekleme süresi iki yıldır.

İlk onbir basamakta sıra itibarıyla basamak yükseltilmesi, prim ödemeye ve talebe bakılmaksızın Kurumca yapılır. Onikinci basamaktan itibaren basamak yükseltilebilmek için borçlarını ödemiş olması şarttır.

Sigortalılar, Kurumca yükseltildikleri tarihten veya yazılı talepte buldukları tarihi takip eden aybaşından itibaren, basamak yükseltme farkı ile yükseltildikleri basamak üzerinden primlerini öderler.

MADDE 33.- 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde kısmen veya tamamen ödenmezse, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 21/07/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir.

MADDE 34.- 1479 sayılı Kanunun Ek 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanuna göre Malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı alanlardan, 1 ila 12 basamaklarda bulunanlara 5.850.000 lira, 13 ila 24 basamaklarda bulunanlara 4.500.000 lira sosyal yardım zammı, aylıklarla birlikte her ay peşin olarak ödenir.

MADDE 35.- 1479 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

Sağlık sigortasından faydalanma şartları

Ek Madde 12.- Bu Kanuna göre ilk defa veya yeniden sigortalı olanlar ile sağlık sigortası kapsamından çıktuktan sonra yeniden sağlık sigortası kapsamına girmek isteyenlerin sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, en az sekiz ay sağlık sigortası primi ödemiş olmaları ve sağlık karnesi talep ettikleri tarihte, prim ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması şarttır.

MADDE 36.- 1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Ayakta yapılan tedavilerde poliklinik muayene ücretinin ve verilen ilaç bedellerinin % 20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u aylık alanlar ve hak sahipleri tarafından karşılanır. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez araç ve gereç bedellerinin %20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u ise aylık alanlar ve hak sahipleri (03/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamına girenler hariç) tarafından karşılanır. Ancak, katkı payı tutarı sigortalılarda birinci gelir basamağının birbuçuk katını, aylık alanlarda ise birinci gelir basamağının % 65'ini geçemez.

Ağız protezleri hariç, sigortalının bu Kanuna tabi sigortalılığının başladığı tarihten önce, sigortalı ve hak sahiplerinde mevcut tespit edilen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli Kurumca karşılanacak olan ortez ve protezler ek 18 inci maddeye göre hazırlanacak yönetmelikte belirlenir.

MADDE 37.- 1479 sayılı Kanunun Ek 15 inci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Bu Kanuna tabi ilk sekiz basamakta bulunan sigortalıların sekizinci gelir basamağı tutarının, dokuz ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları gelir basamağı tutarının, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Ta-

rımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi ilk altı basamakta bulunan sigortalıların altıncı basamak gösterge tutarının, yedi ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları basamak gösterge tutarının, %15'i oranında ödeyecekleri sağlık sigortası primleri,

MADDE 38.- 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Sosyal güvenlik destek primi

EK MADDE 20.- Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı bağlanarlardan, 24'üncü maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen çalışmalarına devam edenlerin veya daha sonra çalışmaya başlayanların sosyal yardım zammı dahil tahakkuk eden aylıklarından aylığın bağlandığı veya tekrar çalışmaya başlanıldığı tarihi takip eden aybaşından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil %10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Birinci fıkraya hükmüne aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilmesi gerekenlerden, bu Kanunun yayımladığı tarihten önce aylık bağlananlar Kanunun yayımını, daha sonra içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmak zorundadırlar. Bu süre içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmayanlardan sosyal güvenlik destek primi, gecikmeli bildirimde bulunanlar veya Kurumca tespit edilen tarihe kadar 53 üncü maddeye göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. Birikmiş sosyal güvenlik destek primi ve gecikme zamlarının ödenmemesi halinde aylıklardan yapılacak kesintiler aylık tutarının % 25'ini geçemez.

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez, ödenen primler 39'uncu madde hükmüne göre toptan ödeme olarak iade edilmez ve bu sürelerle ilgili olarak 24/05/19836 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.

MADDE 39.- 1479 sayılı kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 10.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariyle aylık bağlanmasına hak kazananlar ile aylık bağlanmasına kazanmalarına iki tam yıl veya daha aza kalan sigortalıların, tam veya kısmi yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariye, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına

2 tam yıldan fazla, 3 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 41, erkeklere 45 yaşını,
3 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 43, erkeklere 46 yaşını,
4 tam yıldan fazla, 5 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 45, erkeklere 48 yaşını,
5 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 47, erkeklere 50 yaşını,
6 tam yıldan fazla, 7 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 48, erkeklere 51 yaşını,
7 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 49, erkeklere 52 yaşını,

8 tam yıldan fazla, 9 tam yıl veya daha az kalan , kadınlara 50, erkeklere 53 yaşını,
9 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 51, erkeklere 54 yaşını,
10 tam yıldan fazla kalan, kadınlar 52, erkeklere 56 yaşını, Doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşuluna, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

a) 2 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkeklere 56 yaşını,
b) 4 tam yıldan fazla, 6 tam yıldan veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkeklere 56 yaşını,
c) 6 tam yıldan fazla, 8 tam yıldan veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkeklere 57 yaşını,
d) 8 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 54, erkeklere 57 yaşını,
e) 10 tam yıldan fazla süre içinde yerine getiren, kadınlara 56, erkeklere 58 yaşını,

doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 11.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan Malullük yaşlılık ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı;

a) Sigortalının aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağının aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosundaki değeri üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı ile,

b) Sigortalının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında aylar itibariyle prim ödediği gelir basamaklarının bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir basamakları üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının, aylık başlangıç tarihindeki sigortalılık süresi esas alınmak suretiyle bu Kanunun 36 ncı maddesi ikinci fıkrasına göre bulunacak aylık bağlama oranı üzerinden hesaplanan aylığın, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı,

toplamıdır. Bu şekilde hesaplanan aylık, bu Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre artırılır.

İkinci fıkraya göre bağlanacak aylık, sigortalının başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağı üzerinden bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığın, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için, her Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tara-

findan açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar artırılmış tutarıdan az olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak Malullük ve ölüm aylık, sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır.

GEÇİCİ MADDE 12.- Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra primlerin ve aylıkların hesaplanmasına esas gelir tablosunun 50 nci maddeye göre belirlenmesine kadar, Kanunun yayımı tarihinden önceki hükümlere göre belirlenecek olan yirmidört basamaklı gösterge tablosunun uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 50 nci maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesaplanmasında yukarıdaki fıkra gereğince uygulanan gelir basamakları esas alınır.

V.BÖLÜM

TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 40.- 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları

Madde 17.- Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

a) Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,

Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması,

Şarttır.

Kadın ise 60 erkek ise 62 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl prim ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır.

MADDE 41.- 2926 sayılı kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Prim oranı ve hesaplanması

Madde 31.- Bu Kanuna göre ödenecek Malullük , yaşlılık ve ölüm sigortası primi, sigortalının seçtiği veya intibak ettirdiği gelir basamağının % 20'sidir.

MADDE 42.- 2926 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay 21/07/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir.

MADDE 43.- 2926 sayılı Kanunun aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Askerlik borçlanması

EK MADDE 2.- Bu Kanuna göre sigortalı olanlar, askerlikte er olarak geçen hizmet süreleri ile yedek subay okulunda

geçen sürelerinin tamamını borçlanabilirler. Borçlarının süreye ait primler talebin yapıldığı ay itibariyle sigortalının bulunduğu basamak üzerinden ödemek zorunda olduğu yürürlükteki prim tutarları esas alınarak hesaplanır ve talep tarihinden üç ay içinde ödenir. Öngörülen süre içinde borçların tamamen ödenmemesi halinde, borçlanma talepleri geçersiz sayılır. Ancak sigortalıların yeniden talepte bulunma hakları saklıdır.

Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılık başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan süre kadar geriye götürülür.

Sigortalının ölümü halinde hak sahipleri de borçlanma talebinde bulunabilirler . Borçlanılan tutarın süresi içinde hak sahiplerince ödenmesi halinde aylığı, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

MADDE 44.- 2926 sayılı Kanuna göre aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 7.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariyle aylık bağlanmasına sigortalıların, tam veya kısmi yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariyle, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

2 tam yıldan fazla, 3 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 41, erkekler 45 yaşını,

3 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 43, erkekler 46 yaşını,

4 tam yıldan fazla, 5 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 45, erkekler 48 yaşını,

5 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 47, erkekler 50 yaşını,

6 tam yıldan fazla, 7 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 48, erkekler 51 yaşını,

7 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 49, erkekler 52 yaşını,

8 tam yıldan fazla, 9 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 50, erkekler 53 yaşını,

9 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 51, erkekler 54 yaşını,

10 tam yıldan fazla kalan, kadınlara 52, erkekler 56 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

2 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkekler 56 yaşını,

4 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkekler 56 yaşını,

6 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkekler 57 yaşını,

8 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 54, erkekler 57 yaşını,

10 tam yıldan fazla süre içinde yerine getiren, kadınlara 56, erkeklerle 58 yaşını Doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 8.- Sigortalıların 36 ncı madde hükmünün yürürlüğe girdiği tarihe kadar mevcut prim borçları değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde hesap ve tahsil edilir.

VI. BÖLÜM

İŞ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 45.- 1475 Sayılı İş Kanununun Kıdem Tazminatı başlıklı 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki 5 numaralı bent eklenmiştir.

5. 506 Sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt benlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanunun Geçici 81 inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle,

VII. BÖLÜM

İŞSİZLİK SİGORTASI

İşsizlik Sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar

MADDE 46.- İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.

Bu Kanun, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar ile aynı Kanunun 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (Geçici 20 nci madde kapsamında olmakla birlikte memur veya 22/01/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç) ve müteakibiyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçileri kapsar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde sigortalı sayılmayanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü görevli, yetkili ve sorumludur. Bu amaçla, İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde; İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılan işçi, işveren ve devlet katkılarının Fon Yönetim Kurulu kararları çerçevesinde değerlendirilmesine ilişkin işlemleri yürütmek, primlerin kişi bazında tutmak, işsizlik ödeneği ödenmesine ilişkin her türlü işlemleri yapmak, hastalık ve analık sigortası primlerinin Sosyal Sigortalar Kurumuna yaptırılmasını sağlamak, işsizlere yönelik mesleki eğitim tedbirleri yapmak ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kanunla

verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bu kanunun 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, ve 57 inci maddeleri ile Geçici 1 nci maddesinde geçen " bu Kanun" ibareleri işsizlik sigortasına ilişkin hükümler için kullanılmıştır.

İşsizlik sigortası ile ilgili tanımlar

MADDE 47.-

Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

Kurum: İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü,

İşsizlik sigortası: Bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, herhangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren zorunlu sigortayı,

Sigortalı: Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan ve çalıştığı süre içerisinde işsizlik sigortası primi ödeyen kimseyi,

Sigortalı işsiz: Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı ve sigortalı olarak çalışırken bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle işini kaybeden ve Kuruma başvurarak çalışmaya hazır olduğunu bildiren kimseyi,

İşsizlik sigortası primi: İşsizlik sigortasının gerektirdiği her türlü ödeme ile hizmet giderlerini karşılamak amacıyla bu Kanunda belirtilen esas ve usullere göre Devlet, işveren ve sigortalı tarafından ödenen primi,

Fon: İşsizlik sigortası primleri ile bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratların, Devlet tarafından yapılacak katkı ve yardımların, ayrıca bu Kanun gereğince işçi ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizler ile diğer her türlü gelir kazançların toplandığı ve Devlet güvencesinde olan İşsizlik Sigortası Fonunu,

İşsizlik ödeneği: Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan parasal ödemesi,

İşveren: Bu Kanunun uygulanmasında 46 ncı maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişileri,

İşveren vekili: İşveren nam ve hesabına işin yönetim görevini yapan kimseleri,

İşyeri: Bu Kanunun uygulanmasında 46 ncı maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerleri, ifade eder.

Bu Kanunda geçen işveren deyimini vekilini de kapsar. İşveren vekili, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

İşin niteliği ve yürütülmesi bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yeme, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu veya büro gibi diğer eklentiler ve araçlarda işyerinden sayılır.

İşsizlik sigortasına ilişkin genel hükümler

MADDE 48.- İşsizlik sigortası zorunludur. Bu Kanun kapsamına giren ve halen çalışmakta olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yeni ise işe başladıkları tarihten itibaren sigortalı olurlar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmiş olan işyeri ve sigortalılar Kuruma da bildirilmiş sayılır.

Sigortalılığın başlamasıyla birlikte, sigortalılar ile bunların işverenlerinin sigorta hak ve yükümlülükleri de işleme başlar.

İşveren, hizmet akdi 51 inci maddede belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona ermiş olan sigortalılar hakkında; örneğin Kurumca hazırlanacak üç nüsha işten ayrılma bildirgesi düzenleyip, 15 gün içinde bir nüshasını Kuruma göndermek, bir nüshasını sigortalı işsizi vermek ve bir nüshasını da işlerinde saklamakla yükümlüdür.

Sigortalı işsiz, bu maddede belirtilen ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmek için işten ayrılma bildirgesi ile birlikte hizmet akdinin feshedildiği tarihi ve izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan başvurması gerekir. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre işsizlik ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen esas ve usuller çerçevesinde, Kurumca aşağıda belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır;

İşsizlik ödeneği,
Hastalık ve analık sigortası primleri,
Yeni bir iş bulma,
Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi,
Kurumca işsizlik ödeneği alana sigortalı işsizlere mesleklerine uygun ve son yaptıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın bir iş bulunması hususunda çalışmalar yapar. Kendilerine bu şekilde bir iş bulamayanlara verilecek meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.

İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkeye gönderilen sigortalıların hak ve yükümlülükleri bu görevi yaptıkları sürece devam eder. Ülkeye dönmeleri ve 51 inci maddede belirtilen koşulları yerine getirmeleri halinde kendilerine işsizlik sigortasından hak ettikleri ödemeler yapılır ve hizmetlerden yararlanmaları sağlanır.

İşsizlik sigortası primleri ile sağlık sigortası primlerine ilişkin hükümler

MADDE 49- İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 46 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 17/07/1964 tarihi ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından, her ne ad altında olursa olsun ay itibarıyla ödenmesi mutat olanların brütü üzerinden % 2 sigortalı % 3 işveren ve % 2 Devlet payı olarak alınır. Sigortalıya yapılan ödemelerin ay itibarıyla ödenmesi mutat olan ödemelerden olup olmadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

İşverenler, işsizlik sigortasına ilişkin % 3 oranındaki yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar.

Herhangi bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarınca ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

Sigortalı işçilerin, işverenlerin ve Devlet'in her ay için ödeyecekleri işsizlik sigortası primlerinin hesabı, günlük kazancın ve sınırlarının belirlenmesi, prim belgeleri, işsizlik sigortası primlerinin ödenmesi, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz olarak alınan primlerin iadesi hususlarında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77, 78, 80, 81, 82, 83, ve 84 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme zammı faiz ve cezaların Fona aktarılmasından, teminat ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Sigortalar Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Sosyal Sigortalar Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primler ile gecikme zammı, faiz ve cezaları ayrı ayrı göstermek suretiyle tahsil edildiği ayı izleyen ayın 15'ine kadar Fona aktarır. Uygulamaya ilişkin hususlar Sosyal Sigortalar Kurumu ve Kurum arasında düzenlenen bir protokol ile belirlenir.

Kurum, Sosyal Sigortalar Kurumunun ay itibarıyla Fona intikal ettirdiği işçi ve işveren payları toplamının beşte ikisini Devlet payı olarak Hazine Müsteşarlığından talep eder. Hazine Müsteşarlığı talep edilen miktarı tarihini izleyen onbeş gün içinde Fona aktarır.

İşsizlik ödeneğinin; miktarı, ödeme süreleri ve zamanı ile sağlık primleri ve geçici işgöremezlik durumu

MADDE 50.- Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının % 50'sidir. Bu suretle hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşında büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin netini geçemez.

Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde,

- 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün,

Süre ile işsizlik ödeneği verilir,

İşsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak işsiz kendisine ödenir. İlk işsizlik ödeneği ödemesi, ödeneğe hak kazanılan tarihi izleyen ayın sonunda yapılır. İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. İşsizlik ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez. Sigortalının

kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemeler yasal faizi ile birlikte geri alınır.

Sigortalı, işsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe girer ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden işsiz kalırsa, daha önce hakettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalınması halinde ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneği ödenir.

Sigortalı işsizlik hastalık ve analık sigortalarına ait primleri Fon tarafından işsizlik ödeneğinden ödendiği sürece ilk ay için 2/3 oranında, izleyen aylarda tam olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan alt kazanç sınır üzerinden hesaplanır.

İşsizlik sigortasının ödenme süresi içinde ödenmesi gereken geçici işgöremezlik ödeneğinin miktarı işsizlik ödeneği miktarından fazla olamaz. Geçici işgöremezlik ödeneğinin ödendiği dönemde, bu maddede öngörülen hastalık ve analık sigortalarına ait primlere 49 uncu maddede öngörülen işsizlik sigortası primleri ödenmez.

İşsizlik ödeneğine hak kazanmanın şartları

MADDE 51.- Bu Kanun uyarınca sigortalı sayılanlardan hizmet akitleri aşağıda belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona erenler, Kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydetmelerini, hizmet akitlerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 12 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.

a) 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 13 üncü maddesi veya 20/04/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununun 16 ncı maddesi ya da 13/06/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen bildirim önelerine uygun olarak hizmet akdi işveren tarafından sona erdirilmiş olmak,

b) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemeksizin 1475 sayılı İş Kanununun 16 ncı maddesinin (I), (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlar Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 7 nci maddesi ile 11 inci maddesinin birinci fıkrasına göre sigortalı tarafından feshedilmiş olmak,

c) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim öneli beklemeksizin 1475 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesinin (I) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (III) numaralı bendine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasına göre işveren tarafından feshedilmiş olmak,

d) Hizmet akdinin belli süreli olması halinde, bu sürenin bitimi nedeniyle işsiz kalmak, 854 sayılı Deniz İş Kanunu-

nun 7 nci maddesinin (II) numaralı bendinde hizmet akdinin belirli bir sefer için yapılmış olması nedeniyle sefer sonunda işsiz kalmak,

e) İşyerinin el değiştirmesi veya başkasına geçmesi, kapanması veya kapatılması, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleriyle işten çıkarılmış olmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (V) numaralı bendindeki nedenlerle işsiz kalmak,

f) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 217 inci maddesi kapsamında işsiz kalmak,

Ancak, işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan nedeniyle askıya alınmamış olması ve sigortalının herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık almaması gerekmektedir.

İşsizlik ödeneği ödenmesinde hak düşürücü nedenler

MADDE 52.- İşsizlik ödeneği almakta iken;

a) Kurumca teklif edilen mesleklerine uygun ve son çalıştıkları için ücret ve çalışma koşullarına yakın ve ikamet edilen yerin belediye mücavir alanı sınırları içinde bir işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden,

b) İşsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalıştığı veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık aldığı tespit edilen,

c) Kurum tarafından önerilen meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme ve eğitimi haklı bir neden göstermeden reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen,

d) Haklı bir nedene dayanmaksızın Kurum tarafından yapılan çağrılar zamanında cevaplamayan, istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyen,

Sigortalı işsizlerin işsizlik ödenekleri kesilir.

Ancak (c) ve (d) bentlerinde öngörülen ödeneklerin kesilme gerekçesinin ortadan kalkması halinde, işsizlik ödeneği ödenmesine yeniden başlanır. Şu kadar ki bu suretle yapılacak ödemenin süresi başlangıçta belirlenmiş olan toplam hak sahipliği süresinin sonunu geçemez.

Muvazaf askerlik dışında herhangi bir nedenle silah altına alınanlarla hastalık ve analık nedeniyle geçici işgöremezlik ödeneği almaya hak kazanan sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneklerinin ödenmesi bu durumların devamı süresince durdurulur.

Kurumun müfettişleri ile sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kurumların görev alanlarına giren hususlarda teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine haizdirler.

Fonun kuruluşu, yönetimi, denetimi, gelirleri, giderleri ile mal ve alacaklarının tabi olacağı hükümler

MADDE 53.- Bu Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, kanunun öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere "İşsizlik Sigortası Fonu" kurulmuştur.

Fon, Bakanın ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın önerisi üzerine müşterek kararname ile atanan birer temsilci ile en fazla işçi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonları tarafından seçilen birer üyeden oluşan dört kişilik Fon Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde Kurum tarafından işletilir ve yönetilir. Üyelerin görev süresi 4 yıldır. İlk defa atanan ve seçilen üyelerden, ikinci yılın sonunda biri kamu, diğeri sosyal taraflardan kura sonucu belirlenen iki üyenin yerine yeni üye ataması ve seçimi yapılır. Süreleri biten üyeler yeniden seçilebilir. Üyelikte süre dolmadan herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde, boşalan üyelikler için bunların görev sürelerini tamamlamak üzere 1 ay içinde atama veya seçim yapılır. Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak atanmaları veya seçilmeleri için gerekli şartları kaybettikleri tespit edilenler ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkumiyet kararı kesinleşenler, süreleri dolmadan atamalarda veya seçilmelerindeki usule göre görevden alınır. Fon Yönetim Kuruluna Bakanlık temsilcisi Başkanlık eder, Yönetim üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, kararların alınmasında oyların eşit olması durumunda Başkanın tarafı çoğunlukta sayılır.

Fon Yönetim Kurulu üyelerinin; Devlet memurluğuna atanabilme şartlarını taşımaları ve siyasi parti organlarında görevli bulunmamaları, ayrıca atama ile gelecek üyelerin hukuku, iktisat, maliye, finans, işletme, kamu yönetimi, sosyal politika veya iş hukuku dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları zorunludur.

Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri, her ay 08/06/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki Kamu İktisadi Teşebbüsleri Yönetim Kurulu üyelerine tanınan mali haklardan yararlandırılırlar. Toplantıya katılmayan üyelerin ücretlerinden, Yönetim Kurulu Yönetmeliğine göre kesinti yapılır.

Fon Yönetim Kurulunun çalışmasına ve fon kaynaklarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C. Merkez Bankası ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığının müştereken hazırlayacakları ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Fon, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından denetlenir.

Fon;

A) Gelirleri,

- İşsizlik sigortası primlerinden,
- Bu primlerin değerlendirilmesinde elde edilen kazanç ve iratlardan,
- Fonun açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,
- Bu Kanun gereğince sigortalı ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,
- Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

B) Giderleri,

- Sigortalı işsizlere verilen ödeneklerden,
- Hastalık ve analık sigortası primlerinden,
- Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi giderlerinden,
- İşsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Fon Yönetim Kurulunun onayı üzerine Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralanması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alınması, Yönetim Kurulu üyelerinin ücret ve yolluk ödemelerinden,

Oluşur.

Bu fon bütçe kapsamı dışında olup, gelirlerinden hiçbir şekilde kesinti yapılamaz ve Genel Bütçe gelir kaydedilemez. Fon'un gelir ve giderleri üçer aylık dönemler halinde 01/06/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış, denetim yetkisine sahip meslek mensubu Yeminli Mali Müşavirlere denetletirilerek denetim raporları ilan edilir.

Fon; 26/05/1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 08/09/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 21/02/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir. Fon gelirleri ile bu gelirlere alınan mallar Kuruma aittir. Kurumun malları 09/06/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve iflas Kanununun ile 01/03/1926 tarihli ve 765 Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup, alacakları da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıklıdır. Fon, damga vergisi hariç her türlü vergi, resmi ve harçtan muafır.

İdari para cezaları ile idari işlemlere karşı itirazlar
MADDE 54.- Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) İşsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden indirim veya kesinti yapan işverenlere her bir sigortalı için 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarında,

b) 48 inci maddede öngörülen işten ayrılma bildirisini Kuruma vermeyen işverenler her bir fiil için ayrı ayrı 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin iki katı tutarında, İdari para cezası verilir,

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

İşsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerle ilgili olanlar adı geçen Kuruluşa, diğerleri ise Kuruma yapılır. İtirazların, işlemin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yapılması ve 30 gün içerisinde sonuçlandırılması zorunludur. Yapılan itirazlar daha önce yapılmış bulunan işlemlerin uygulanmasını geciktirmez. İtiraz yoluna başvurulmuş olması ilgililerin yargı yoluna başvurma haklarını ortadan kaldırmaz.

Yönetmelik

MADDE 55.- Bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

VIII. BÖLÜM

DEĞİŞTİRİLEN İBARELER

MADDE 56.- A) 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun;

- 1 – 60'ıncı maddesinin (B) fıkrasının (b) alt bendindeki "25 yılı doldurmuş ve" ibaresi metinden çıkartılmış ve "5000" rakamı "8100",
- 2 – 63'üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki "maddesinin (A) fıkrasının (a) bendine "ibaresi" maddesine", (B) fıkrasının birinci bendindeki "% 24" oranı "% 30",
- 3 – 64'üncü maddesinin (a) bendindeki "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",
- 4 – 106'ncı maddenin (a) fıkrasındaki "55" ibaresi "60",
- 5 – 140'ıncı maddesinin (e) bendinde yer alan "ikinci" ibaresi "dördüncü",
- 6 – Ek 24'üncü maddesinin (a) fıkrasının birinci bendinde yer alan "12.919" rakamı "4.690.000",

17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım işçileri Sosyal Sigortalar Kanununun;

- 1 – 5'inci maddesindeki "yılbaşından" ibaresi "aybaşından",
- 2 – 24'üncü maddesindeki "50"ibaresi "58", "55" ibaresi "60",
- 3 – 30'uncu maddesindeki "%20" oranı "%30",

08/06/1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun;

- 1 – 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasındaki "60" rakamı "60",
- 2 – 43 üncü maddesindeki "60" rakamı "61"
- 3 – 54 üncü maddesindeki "60" rakamı "61",
- 4 – 62 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ikinci paragrafındaki "60"rakamı "61",
- 5 – 66 ncı maddesinin (f) fıkrasındaki "60" rakamı "61",
- 6 – 82 nci maddesinin (a) ve (ç) bentlerindeki "60" rakamı "61", "10 yıldan az" ibareleri "15 yıldan az",
- 7 – 90 ıncı maddesindeki " iki yıllık" ibaresi "oniki aylık", iki yıldan " ibaresi "oniki aydan",

02/09/1971 tarihli ve 1479 sayılı esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun;

- 1 – 1479 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan " kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",
- 2 – 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan " kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 60, erkek ise 62",
- 3 – 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan " (c) fıkrasına " ibaresi" son fıkrasına", (e) bendinde yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55'ten " ibaresi "kadın ise 60, erkek ise 62 den",
- 4 - 45 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan " % 60'ından" ibaresi " % 45'inden",

E) 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun;

- 1 – 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",
- 2 – 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi " kadın ise 60, erkek ise 62",
- 3 – 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan " kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi" kadın ise 58, erkek ise 60",

şeklinde değiştirilmiştir.

IX. BÖLÜM

DİĞER HÜKÜMLER

MADDE 57.– EKLİ (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 58.– Ekli (II) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanunun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 59. – Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiş bulunan serbest kadrolar; Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca birlikte hazırlanacak norm kadro sayılarının tespit edildiği yönetmeliğe uygun olarak merkez ve taşra birimleri itibarıyla dağıtılır. Bu yönetmelikte, dağıtım cetvellerinin vizesine ilişkin usul ve esaslar ayrıca belirtilir. Norm kadro sayısının değişmesi dışında kadroların dağılımı değiştirilemez.

Bu Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne Tahsis edilen Genel İdare ve Yardımcı Hizmetler sınıfı kadrolarının % 50'sinde istihdam edilecek personel, Maliye Bakanlığının ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü ile kamu ve kuruluşlarının aynı hizmet sınıfından ihtiyaç fazlası olduğu anlaşılan kadrolarında çalışan personelden nakil yoluyla karşılanır. Bu şekilde nakledilen personelin boşaltmış olduğu kadrolar ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kadro cetvellerinden çıkarılarak iptal edilir.

Kadrolara ilişkin olarak bu maddede belirtilmeyen hususlar hakkında 13/12/1983 tarihli ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin son fıkrası hariç olmak üzere diğer hükümleri uygulanır.

Kurumun, Sağlık Hizmetleri ile Yardımcı Sağlık Hizmetleri sınıfına dahil kadrolarına açıktan ilk defa atanacakların hizmet sürelerinin işe başlamalarını takiben en az ilk iki yılında, kalkınmada öncelikli yörelerde görev ifa etmeleri zorunludur. İki yıllık sürenin hesabında her türlü kanuni izin süreleri (yıllık izin ve yataklı tedavi kurumlarında geçen tedavi süreleri hariç) dikkate alınmaz.

MADDE 60. – Bu Kanunun 3, 4, 15, 25, ve 36'ncı maddelerinde öngörülen protez, ortez, araç ve gereçlerden hangilerinin katılım yapısından muaf tutulacağına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığınca müştereken tespit edilerek 01/01/2000 tarihine kadar Resmi Gazetede yayımlanır.

Yukarıdaki fıkra kapsamına girenlerden 17/08/1999 tarihinde meydana gelen deprem sonucunda yaralanan veya sakat kalanlara verilecek protez, ortez, araç gereç bedelleri için katılım payı alınmaz.

MADDE 61. – 17/06/1964 tarihli ve 506 Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi kapsamında hastalık sigortasına tabi olanların tedavi giderleri Devlet memuru ile diğer personel kanunlarına tabi kamu personeli olan eşlerinin kurumlarınca karşılanmaz.

X. BÖLÜM

KALDIRILAN HÜKÜMLER**Kaldırılan hükümler**

MADDE 62. -- 1- 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun; 97 nci, Ek 20, Ek 21, Ek 22, Ek 23, Ek 34 ve Ek 35 inci,

2- 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun; 9, 11, 12, 18, 19, 27, 28, 29 ve 37 nci,

3- 09/03/1988 tarihli ve 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun 2 ve 3 ncü.

Maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. - 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddelerinde öngörülen iş kaybı tazminatı ile işsizlik ödeneğini birlikte almaya hak kazananlara öncelikle iş kaybı tazminatı ödenir. İş kaybı tazminatı için yapılan başvurular aynı zamanda işsizlik ödeneği talep başvurusu yerine de geçer.

İş kaybı tazminatını alma süresi içerisinde Kurumca bir işe yerleştirilemeyen veya kendisi bir iş bulamayanlara bu Kanunda belirtilen esas ve usuller dahilinde işsizlik ödeneği verilir. Ancak İş kaybı tazminatı ödenen süreler işsizlik ödeneği ödenecek toplam süreden mahsup edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. - Kadroların belirlenecek norm kadro sayılarına göre dağıtılmasından sonra mevcut personel bu kadrolar ile ilişkilendirilir. İhtiyaç fazlası personelin memuriyet mahalli içerisindeki ya da istekleri halinde memuriyet mahalli dışındaki boş kadrolara atamaları yapılır.

Bu şekilde atamaları yapılamayan personel, buldukları birimde şahsa bağlı olarak eski görevlerini yapmaya devam ederler ve boş kadro tahmin edilmedikçe başka birimlere atanamazlar. Bu durumdaki personelin herhangi bir şekilde görevden ayrılması halinde, yerlerine başka personel atanamaz. Şahsa bağlı olarak görev yapan personele en son kadrosu esas alınarak aylık ve özlük haklarının ödemesine devam edilir.

Memuriyet mahalli içindeki birimlerde şahsa bağlı olarak görev yapan personelin durumuna uygun olan kadro boşalığında bu kadroya öncelikle atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. - Sosyal Sigortalar Kurumunda halen sözleşmeli olarak çalışan personelden 1999 yılı sonuna kadar memurluğa geçmek için yazılı olarak başvuranlar, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri tavanı aşmamak kaydı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek Geçici 1, 2 ve 3 üncü maddesi hükümleri, 08/06/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde sayılan kuruluşlarda geçen hizmet süreleri de dikkate alınarak derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle memur kadrolarına intibak ettirilirler.

GEÇİCİ MADDE 4.- Bu Kanunun 24 üncü maddesinin yürürlüğe gireceği tarihe kadar, bu Kanunun 16 ncı madde-

si ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 38 inci maddesine göre Sosyal Sigortalar Kumundan gelir ve aylık olmakta olanlara yapılan ödemeler ile 29 uncu maddesi ile değiştirilen 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin son fıkrasına göre Bağ-Kur tarafından ödenen aylıklarda ortalama artış oranının altında kalması halinde, söz konusu ödemeleri aradaki fark kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 5. - 15/05/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun uyarınca, 17/08/1999 tarihinde meydana gelen deprem nedeniyle Bakanlar Kurulu tarafından afet bölgesi ilan edilen yerlerde Malul kalan sigortalı veya iştirakçiler ile ölen sigortalı veya iştirakçilerin hak sahiplerine en az 360 gün prim veya 12 aylık prim veya kesenek ödenmiş ve her ne ad altında olursa olsun Sosyal Güvenlik Kurumlarından aylık veya gelir almamak şartıyla; 506, 2925, 5434, 1479 veya 2926 sayılı Kanunlarda öngörülen prim veya kesenek ödeme süresi aranmaksızın ilgili kurumca kendi mevzuatlarına göre aylık bağlanır. Bu şekilde bağlanan aylıklarla ilgili söz konusu kanunlarda öngörülen prim veya keseneklerin eksik olan kısmı kurumlara ödenir. Bu konudaki usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Devlet Bakanlığınca müştereken tespit edilir.

Yürürlük

MADDE 63. - Bu Kanunun

a) 8 inci, 32 nci, 37 nci, 41 nci maddeleri ve 56 nci maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendi eli (B) fıkrasının (3) numaralı bendi, Kanunun yayımını takip eden aybaşında,

b) 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci, 9 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 15 inci, 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 38 inci, 17 nci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 82 nci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 25 inci, 27 nci, 29 uncu, 30 uncu, 31 inci, 33 üncü, 36 üncü, 36 ncı, 39 uncu maddesi ile 1479 sayılı Kanuna eklenen Geçici 11 inci, 42 nci, 56 ncı maddesinin (A) fıkrasının (1) ve (5) numaralı bentleri ile (C) fıkrasının (7) numaralı bendi, 62 nci maddesinin (1) inci ve (2) nci fıkraları, Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

c) 46 ncı, 47 nci, 48 nci, 49 uncu, 507nci, 51 inci, 52 inci, 53 üncü, 54 üncü, 55 inci ve 57 nci maddeleri ile 62 nci maddesinin (3)'üncü fıkrası ve Geçici 1'inci maddesi 01/06/2000 tarihinde,

d) 24 üncü maddesi, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı İştirakçileri ile ilgili personel kanunlarında gerekli değişikliklerin yapılmasını takip eden yıl başında,

Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 64. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----**R.G. 13 Eylül 1999- Sayı 23815****Milletlerarası Sözleşme****Karar Sayısı: 99/13277**

8/7/1999 tarihli ve 4407 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Sakatların Mesleki Rehabilitasyonu ve İstihdamı Hakkında 159 Sayılı Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) Sözleşmesi"nin onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 18/8/1999 tarihli ve ÇEGY-II-3749 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanununun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 22/8/1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Sakatların Mesleki Rehabilitasyonu ve İstihdamı Hakkında 159 Sayılı ILO Sözleşmesi,

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Cenevre'de toplantıya davet edilerek orada 1 Haziran 1983 tarihinde 69'uncu toplantısını yapan Uluslararası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı,

1955 tarihli Mesleki Rehabilitasyon (sakatlar) Tavsiye Kararı ve 1975 tarihli İnsan Kaynaklarını Geliştirme Tavsiye Kararlarında yer alan Uluslararası Standartları gözönünde tutarak,

1955 tarihli Mesleki Rehabilitasyon (sakatlar) Tavsiye Kararı'nın kabulünden sonra rehabilitasyon gerekleri anlayışında, rehabilitasyon hizmetlerinin kapsamı ve örgütlenmesinde ve sözü edilen Tavsiye Kararları'nda ele alınan meseleler üzerine pekçok üye ülkenin yasa ve uygulamalarında ortaya çıkan kayda değer gelişmeleri dikkate alarak,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 1981 yılını "Tam Katılım ve Eşitlik" temasıyla Uluslar arası Sakatlar Yılı ilan etmiş olması ve geniş kapsamlı, sakatlar için Dünya Eylem Programı'nın sakatların sosyal yaşama ve kalkınmaya "tam katılımı" ve "eşitlik" lerinin sağlanması amacının ulusal ve uluslar arası düzeyde gerçekleşmesi yolunda etkin önlemler alınmasına ortam oluşturacağı görüşünden hareketle,

Bu gelişmelerin, özellikle kırsal kesimde ve kentlerde yaşayan her kategoriden sakatların istihdam edilmeleri ve topluma entegrasyonlarında fırsat ve muamele eşitliği sağlanması gereği dikkate alan, konuyla ilgili yeni uluslararası standartlar kabul edilmesine uygun ortam hazırladığı değerlendirilmelerinden hareketle,

Oturum gündeminin dördüncü maddesini oluşturan Mesleki Rehabilitasyonu konusunda yapılan bazı önerilerin kabulüne karar vererek,

Bu önerilerin bir uluslararası sözleşme haline getirilmesini kararlaştırarak,

Bindokuzyüzseksenüç yılı Haziran ayının işbu yirmibirinci günü Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Sakatlar) Sözleşmesi, 1983 olarak adlandırılabilir aşağıdaki sözleşmeyi kabul etmiştir.

-BÖLÜM I-**TANIM VE KAPSAM****Madde 1**

1. Bu Sözleşmenin amaçları açısından, "sakat" terimi, uygun bir iş temini, muhafazası ve işinde ilerlemesi hususundaki beklentileri, kabul edilmiş fiziksel veya zihinsel bir özür sonucu önemli ölçüde azalmış olan bir bireyi ifade eder.

2. Bu Sözleşmenin amaçları açısından, her üye ülke, mesleki rehabilitasyonun gayesini, bir sakatın, uygun bir iş edinmesi, sürdürmesi ve işinde ilerlemesini muktedir kılmak ve bu şekilde sakatın topluma entegrasyonunu veya reentegrasyonunu kolaylaştırmak, geliştirmek şeklinde dikkate alır.

3. Bu Sözleşme hükümleri her üye tarafından ulusal şartlara uygun ve ulusal tatbikatla bağdaşan önlemler vasıtasıyla uygulanır.

4. Bu Sözleşme hükümleri, her kategorideki sakatlara uygulanır.

-BÖLÜM II-**SAKATLAR İÇİN MESLEKİ REHABİLİTASYON VE İSTİHDAM POLİTİKASI PRENSİPLERİ****Madde 2**

Her üye, ulusal şart, tatbikat ve imkanlarına göre, sakatlar için bir mesleki rehabilitasyon ve istihdam ulusal politikası formüle eder, uygular ve periyodik olarak gözden geçirir.

Madde 3

Sözkonusu politika, her kategorideki sakatlar için uygun mesleki rehabilitasyon tedbirleri sağlamayı ve açık işgücü piyasasında sakatlar için istihdam imkanlarını arttırmayı amaçlar.

Madde 4

Sözkonusu politika, genel olarak sakat işçilerle sakat olmayan işçiler arasında fırsat eşitliği ilkesi üzerine kurulur. Sakat kadın ve erkek işçiler için fırsat ve muamele eşitliği gözönünde tutulur.

Sakat ve diğer işçiler arasında etkin bir fırsat ve muamele eşitliğinin tesisine yönelik özel olumlu himaye tedbirleri sakat olmayan işçiler aleyhine bir ayrımcılık olarak kabul edilmeyecektir.

Madde 5

Mesleki rehabilitasyon faaliyetleriyle iştigal eden kamu ve özel kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğini teşvik için alınmış tedbirler dahil olmak üzere, sözkonusu politikaların uygulanmasında işçi ve işvereni temsil niteliğine haiz örgütlere danışılır. Sakatların kendi örgütleri ile onların yararına faaliyette bulunmak amacı ile kurulmuş örgütlere de danışılır.

-BÖLÜM III-

**SAKATLAR İÇİN MESLEKİ
REHABİLİTASYON VE İSTİHDAM HİZMETLERİNİN
GELİŞTİRİLMESİ İÇİN ULUSAL DÜZEYDE GERÇEK-
LEŞTİRİLECEK FAALİYETLER**

Madde 6

Her üye, bu Sözleşmenin 2, 3, 4 ve 5 inci maddelerini tatbik mevkiine koymak için Kanunlar ve Tüzükler vasıtasıyla veya ulusal şartlar ve tatbikatla bağdaşır başka yöntemlerle gerekli olan tedbirleri uygulamaya koyar.

Madde 7

Yetkili Makamlar, sakatların iş bulmaları, buldukları işi muhafaza etmeleri ve işlerinde yükselmelerini temin etmek üzere mesleki rehberlik, mesleki eğitim, işe yerleştirme, istihdam ve diğer ilgili hizmetlerin sağlanması ve değerlendirilmesine yönelik tedbirleri alır; genel işçi kitlesi için mevcut olan hizmetler mümkün olan hallerde gerekli değişiklikleri yapılarak sakatlar için de kullanılır.

Madde 8

Kırsal alanlardaki ve uzak yerleşim merkezlerindeki sakatlar için mesleki rehabilitasyon ve istihdam servislerinin tesisi ve gelişimini teşvik için gerekli tedbirler alınacaktır.

Madde 9

Her üye, sakatların mesleki rehberlik, mesleki eğitim, işe yerleştirme ve istihdamından sorumlu rehabilitasyon danışmanlarının ve diğer uygun nitelikli görevlilerin eğitimini ve teminini sağlayacak tedbirleri alır.

-BÖLÜM IV-**SON HÜKÜMLER****Madde 10**

Bu Sözleşmenin resmi onay belgeleri, tescil için Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Madde 11

1. Bu sözleşme yalnızca Uluslararası Çalışma Teşkilatı üyelerinden bu Sözleşmeyi onaylayıp da onayları Genel Müdürlüğe tescil edilenler için bağlayıcıdır.

2. Sözleşme iki üyenin onaylarının Genel Müdürlüğe tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girer.

3. Bu tarihten sonra onayı tescil edilen herhangi bir üye içinse, Sözleşme, tescil tarihinden itibaren oniki ay geçtikten sonra yürürlüğe girer.

Madde 12

1. Bu Sözleşmenin ilk yürürlüğe girdiği tarihten on yıl geçtikten sonra, bu sözleşmeyi onaylamış bir ülke resmi kayıt için Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürlüğüne gönderilecek resmi bir yazı ile bu onayın feshini isteyebilir. Bu feshin işlemi resmi kayıt tarihinden itibaren bir yıllık süre geçmedikçe yürürlüğe girmez.

2. Bu Sözleşmeyi onaylamış olan ve fakat bir önceki paragrafta zikredilen on yıllık sürenin sona ermesinden sonraki bir yıl içinde, bu maddenin öngördüğü fesih hakkını kullanmayan bir üye, bir on yıllık süre ile daha bağlı kalır ve bundan böyle ancak her on yıllık süre sonunda, bu Madde-

nin öngördüğü hükümler çerçevesinde, Sözleşmeyi feshedilebilir.

Madde 13

1. Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilat Üyeleri tarafından kendisine iletilen tüm onay ve fesih kayıtlarından bütün Uluslararası Çalışma Teşkilatı üyelerini haberdar edecektir.

2. Genel Müdür, kendisine iletilen ikinci onaylamanın tescilinden Teşkilatın Üyelerini haberdar ederken, Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında da onların dikkatini çeker.

Madde 14

Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü yukarıdaki hükümler uyarınca kendisince tescil edilen onay ve fesih bildirimlerini bütün detaylarıyla birlikte, Birleşmiş Milletler Ana Sözleşmesinin 102 nci maddesi uyarınca, tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderir.

Madde 15

Gerekli gördüğü zamanlarda, Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, Sözleşmenin işleyişi hakkında Genel Konferansa bir rapor sunar ve Sözleşmenin tamamen veya kısmen bir tadilata tabi tutulması meselesinin gündemde yer almasının istenilip istenilmediğini soruşturur.

Madde 16

1. Konferansın, bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen tadil eden yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde, değiştirilmiş yeni sözleşmede aksine hüküm yok ise;

a) Değişiklik getiren yeni sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması, yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmiş olması kaydıyla, yukarıda zikredilen 12 nci madde hükmüne bakılmaksızın, işbu Sözleşmenin o üye ülke bakımından derhal feshini hukuken sağlar.

b) Değişiklik getiren yeni sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren işbu Sözleşmenin üye ülkelerin onayına açık olma durumu ortadan kalkar.

2. İşbu Sözleşmeyi onaylayan fakat değişiklik getiren yeni sözleşmeyi onaylamayan üyeler için bu Sözleşme mevcut şekli ve muhtevası ile her halükarda yürürlükte kalır.

Madde 17

Bu Sözleşmenin İngilizce ve Fransızca metinleri eşit olarak geçerlidir

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 18 Eylül 1999 - Sayı : 23820

Maliye Bakanlığından:

**EMLAK VERGİSİ KANUNU
GENEL TEBLİĞİ
(SERİ NO:26)**

4444 sayılı Kanunla 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa eklenen geçici 18 inci madde hükmüne göre, emlak vergisi mükelleflerince yeniden verilecek bina, arsa ve arazi vergisi beyannameleri üzerine yapılacak işlemler ile deprem nedeniyle yıkılan, yanan veya kullanılamaz hale gelen binalar ve

bunların arsarlarının vergi mükellefiyetine ilişkin hususlar aşağıda açıklanmıştır.

AMAÇ

Bilindiği üzere, Emlak Vergisi Kanununun 8 ve 18 inci maddelerinde 4369 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle emlak vergisi oranları;

- Meskenlerde binde 4'den binde 1'e,
- Mesken dışındaki binalarda binde 5'den binde 2'ye,
- Arsalarda binde 6'dan binde 3'e,
- Arazilerde ise binde 3'den binde 1'e

indirilmiştir.

Emlak vergisi oranlarında yıl içinde yapılan bu indirimler yanında 4369 sayılı Kanuna göre 01/01/1999 tarihinden itibaren elden çıkarılacak gayrimenkullerin maliyet bedelini, 1998 yılı genel beyan döneminde beyan edilecek emlak vergi değerlerinin oluşturması ve bu beyandan hareketle hesaplanacak değer ile satış değeri arasındaki farkın belirli tutarı aşan kısmının, Gelir Vergisi Kanunu açısından diğer kazanç ve irat olarak vergilendirilecek olması, emlak vergisi mükelleflerinin bir kısmını gayrimenkullerini yüksek değerle beyan etmeye sevk etmiştir. Ayrıca, mükellef başvurularından, bazı belediyelerin mükellefleri yüksek değerler üzerinden beyanda bulunmaya yönlendirdikleri de anlaşılmıştır.

Uygulamada ortaya çıkan bu sorunların giderilmesi amacıyla, 4444 sayılı Kanun ile dileyen mükelleflere beyanlarını yenileme imkanı sağlanmıştır. Diğer taraftan, aynı Kanun ile mükelleflerin beyan ettikleri matrahların, her yıl, yeniden değerlendirilmesinin yarısı kadar artırılması esası getirilmiştir. Ayrıca, Bakanlar Kuruluna bu artış oranının yarısı kadar artırılması esası getirilmiştir. Ayrıca, Bakanlar Kuruluna bu artış oranını sifıra kadar indirme veya yeniden değerlendirilmesine kadar yükseltme yetkisi verilmiştir. Bakanlar Kurulu bu yetkisini, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 95 inci maddesi uyarınca belirlenen belediye grupları itibarıyla farklı oranlar tespit etmek suretiyle de kullanabileceklerdir.

2- BEYANINI YENİLEYEBİLECEK MÜKELLEFLER

Bilindiği gibi, 4444 sayılı Kanunla 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa eklenen geçici 18 inci maddede, "1998 genel beyan dönemi veya 1998 yılında ortaya çıkan ve vergi değerini tadil eden nedenlerle emlak vergisi beyannamesi veren mükelleflerden dileyenler 01/11/1999-31/12/1999 tarihleri arasında yeniden beyanda bulunabilirler. Bu suretle beyanda bulunulacak mükelleflerin bildirecekleri değerler; 1998 yılı genel beyan dönemine ilişkin olarak 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 10 ve 20 inci maddeleri hükümlerine göre hesaplanan asgari ölçüde tespit edilen vergi değerinin, bu yıla ait yeniden değerlendirilmesinde artırılması suretiyle bulunacak değerden düşük olamaz. Düşük olması halinde mükellefin beyanı, bu şekilde hesaplanan değere yükseltilir.

Mükellefler tarafından bu şekilde yeniden beyan olunacak bina, arsa ve arazi vergisi matrahları dikkate alınarak, mükelleflerin 1999 yılı için tahakkuk eden vergilerinde her hangi bir düzeltme yapılmaz.

Mükelleflerin 2000 yılı emlak vergisi matrahları bu madde hükümleri de dikkate alınmak suretiyle bu Kanunun değişik

29 uncu maddesi hükümlerine göre belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, 1 Kasım 1999 tarihinden başlayarak 31 Aralık 1999 tarihine kadar (bu tarih dahil) sürecek olan özel beyan döneminde;

1998 yılı genel beyan dönemi nedeniyle beyanname vermiş olan mükellefler ile,

1998 yılında yeni bine inşa edilmesi veya sair şekilde gayrimenkul iktisap edilmesi gibi vergi değerini tadil eden sebepler dolayısıyla Emlak Vergisi Kanununun 33 üncü maddesi gereğince vermiş olan mükellefler, diledikleri takdirde yeniden beyanda bulunabileceklerdir.

YENİDEN VERİLECEK BEYANNAMELERLE İLGİLİ İŞLEMLER

01 Kasım 1999- 31 Aralık 1999 tarihleri arasında beyanının yenileyecek emlak vergisi mükelleflerinin verecekleri beyannameler ile ilgili işlemler aşağıda belirtilmiştir.

1998 Yılı Genel Beyan Döneminde Emlak Vergisi Beyannamesi Veren Mükelleflerin Yeniden Beyanname Vermeleri

Bina, arsa ve arazi vergisi mükelleflerinden, beyanlarını yenilemek isteyenler bu beyanlarını, 01 Kasım 1999- 31 Aralık 1999 tarihleri arasında verecekleri emlak vergisi beyannameleri ile yapacaklardır. Ancak, bu şekilde beyanını yenileyen mükelleflerin verecekleri beyannamelerde ödenecek vergi tutarına ilişkin bir hesaplama yapılmayacaktır.

Verilecek emlak vergisi beyannamelerinde, sahip olunan bina, arsa ve arazilerin rayiç bedeli, diğer bir ifade ile normal alım satım bedeli beyan edilecektir. Ancak, beyan edilecek rayiç değerler, bina, arsa ve arazinin 1998 yılı genel beyan dönemine ilişkin olarak 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 10 ve 20 nci maddeleri hükümlerine göre asgari ölçüde tespit edilen değerinin, 1998 yılı için belirlenmiş bulunan yeniden değerlendirilmesinde (%77.8) artırılması suretiyle bulunacak değerden düşük olamayacaktır. Yeniden verilecek beyannamelerde beyan edilecek değerlerin belirlenen şekilde hesaplanacak değerden düşük olması halinde, mükellefin beyanı idarece asgari ölçüler dikkate alınarak hesaplanan 1998 yılı değerinin %77.8 oranında artırılması suretiyle hesaplanan tutara yükseltilecektir.

ÖRNEK 1. Mükellef (A) 1998 yılı genel beyan döneminde asgari beyan değeri 4.830.439.500 lira olan konutunun emlak vergisi değerini 25 milyar lira beyan etmiştir. 1999 yılı matrahı ise beyan edilen değer dikkate alınarak (25 milyar+25 milyar x %77.8=) 44.500.000.000 lira olarak hesaplanmış ve 1999 yılı vergisi de hesaplanan bu tutar üzerinden tahakkuk etmiştir. Beyanını yenilemek isteyen bu mükellefin vereceği beyannamede 1999 yılı için beyan edeceği konutun asgari değeri aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Konutun 1998 yılı genel beyan döneminde asgari ölçülere göre hesaplanan değeri: 4.830.439.500 TL.

- 1999 yılı için beyanı gereken asgari değer

$(4.830.439.500 \text{ TL} + 4.830.439.500 \text{ TL} \times 77.8) = 8.588.521.000 \text{ TL}$.

Bu mükellefin, sahibi bulunduğu konut için beyan edeceği değer 8.588.521.000.- liradan az olamayacaktır. (Tebliğe ekli örnek beyannamede olduğu gibi).

ÖRNEK 2. Mükellef (B)'nin sahip olduğu ve yeniden beyan ettiği arsanın 1998 yılı genel beyan dönemine ilişkin asgari ölçülere göre bulunan değeri 2 milyar liradır. Bu mükellefin vereceği beyannamede 1999 yılı için beyan edeceği arsanın asgari değeri aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

1998 yılı için asgari ölçülere göre hesaplanan arsa değeri 2.000.000.000 TL.

1999 yılı için beyanı gereken asgari değeri (2 milyar+ 2 milyar x 77.8=) 3.556.000.000 TL

Bu arsa için beyan edilecek değer de aynı şekilde 3.556.000.000 liradan az olamayacaktır.

Gayrimenkullerin Tamamı için Yeniden Beyan Şart Değildir.

Mükelleflerin gayrimenkullerinin farklı belediye sınırları içinde bulunması ve bunlardan sadece bir belediye sınırları içindeki gayrimenkullere ait beyanın yenilenmek istenmesi halinde, diğer belediye sınırları içindeki gayrimenkullerin değerlerinin yenilenmesi zorunlu değildir.

Bir belediye sınırları içinde bir mükellefe ait aynı nitelikteki gayrimenkuller aynı beyannamede birleştirilerek beyan edileceğinden; beyanını yenilemek isteyen mükellefler, daha önce vermiş oldukları beyannamede bildirdikleri gayrimenkullerin tamamı için beyanda bulunacaklardır. Ancak, bu şekilde beyanını yenileyen mükellefler beyannamelerinde yer alan gayrimenkullerin tamamının değerini yenilemek zorunda olmayıp, sadece daha önce yüksek değer beyan ettikleri gayrimenkullerinin değerlerini değiştirebileceklerdir.

Mükelleflerin yararlanmakta Oldukları Muafiyet ve İstisna Tutarının Dikkate Alınması

Beyanını yenileyen mükelleflerin 2000 yılı emlak vergisi matrahları, beyan ettikleri değerler esas alınarak Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesi hükümlerine göre belirleneceğinden, mükelleflerin 2000 ve müteakip yıllarda yararlanmaları gereken muafiyet veya istisnanın bulunması halinde bu tutar, beyan edilen rayiç değerden indirilecektir.

1998 Yılında Ortaya Çıkan ve Vergi Değerini Tadil Eden Nedenlerle Emlak Vergisi Beyannamesi Veren Mükelleflerin Beyanlarını Yenilemeleri

1998 yılında ortaya çıkan ve Emlak Vergisi Kanununun 33 üncü maddesinde yer alan vergi değerini tadil eden sebepler dolayısıyla emlak vergisi beyannamesi vermiş bulunan mükellefler de istemeleri halinde, 1999 yılı için 01 Kasım 1999-31 Aralık 1999 tarihleri arasında yeniden beyanname verebileceklerdir.

Bu mükelleflerin beyanlarını yenilemeleri halinde, Tebliğin (3.1.) bölümünde açıklandığı üzere, verdikleri değişiklik beyannamelerinde gayrimenkulleri ile ilgili olarak asgari ölçüde tespit edilen değer, yine 1998 yılı için belirlenmiş bulunan yeniden değerlendirme oranında (% 77.8) artırılması suretiyle bulunacak değerden düşük olmayacaktır. Yeniden verilecek beyannamelerde gösterilecek değer belirtilen şekilde hesaplanacak değerden düşük bulunması

halinde, mükellefin beyanı idarece, asgari ölçüler dikkate alınarak hesaplanan 1998 yılı değerinin %77.8 oranında artırılması suretiyle bulunacak tutara yükseltilecektir.

ÖRNEK: Mükellef (E) 1998 yılı içinde satın aldığı işyeri nedeniyle aynı yıl içinde emlak vergisi beyannamesi vermiştir. Ancak, söz konusu gayrimenkulün gerçek alış bedeli 9.000.000.000 lira olmasına rağmen, gayrimenkulü satan kişinin daha önce beyan ettiği vergi değerinin 12.000.000.000 lira olması ve tapudaki işlemin de bu değer üzerinden yapılması nedeniyle verilen emlak vergisi beyannamesinde bu değer beyan edilmiştir. Binanın 1998 yılı genel beyan dönemine ilişkin asgari ölçülere göre hesaplanan değeri 5.000.000.000 liradır. Bu mükellefin söz konusu binadan dolayı emlak vergisi mükellefiyeti 1999 yılından itibaren başlamaktadır. Ancak, bu mükellef de dilediği takdirde beyanını 01/11/1999-31/12/1999 tarihleri arasında yenilenecektir. Bu durumda 1999 yılı için yeniden beyan olunacak asgari vergi değeri aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

- Asgari ölçülere göre hesaplanan vergi değeri : 5.000.000.000.TL

- 1999 yılı için beyanı gereken asgari tutar : 8.890.000.000.TL

(5 milyar+ 5 milyar x %77.8=)

Söz konusu işyerinin asgari beyan değeri 8.890.000.000. lira olmakla birlikte beyan edilecek değer, Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesi uyarınca gerçek alış bedeli olan 9.000.000.000 liradan az olamayacaktır.

Aynı durum, arsa üzerine inşaat yapmak suretiyle iktisap olunan binalar için de geçerli bulunmaktadır.

1999 Yılı Emlak Vergisi Tahakkuklarının Düzeltilmeyeceği

Beyanlarını yenileyen mükelleflerin beyan edecekleri vergi değerleri, 2000 yılı ve müteakip yıllara ilişkin vergilendirmelerde dikkate alınacaktır. Bu nedenle mükelleflerin yeni beyanları dikkate alınarak 1999 yılı ve önceki yıllar için herhangi bir düzeltme yapılmayacaktır.

EĞİTİME KATKI PAYI

Beyanlarını yenileyen mükelleflerin verecekleri bu beyannameler, beyan ettikleri gayrimenkullerin vergi değerlerinin değiştirilmesine yönelik olup, bu beyannameler üzerinden eğitime katkı payı alınmayacaktır.

17 AĞUSTOS 1999 TARİHİNDE MEYDANA GELEN DEPREMDE YIKILAN, YANAN VEYA TAMAMEN KULLANILAMAZ HALE GELEN BİNALARIN VERGİ MÜKELLEFİYETİNİN KALDIRILMASI VE BUNLARIN ARSALARININ VERGİSİ

Emlak Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, 17 Ağustos 1999 tarihinde Marmara Bölgesi ve civarında meydana gelen deprem nedeniyle yıkılan, yanan veya tamamen kullanılamaz hale gelen binalardan dolayı mükellefiyet, bu olayın meydana geldiği tarihi takip eden taksitten itibaren sona erecektir. Dolayısıyla, söz konusu binalardan dolayı daha önce bina vergisi mükellefiyeti bulunanlar, bu verginin 1999 yılı ikinci taksitini ödemeceklerdir.

Binaların yıkılması, yanması veya tamamen kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle bu binaların bina vergisi mükellefiyeti sona erecektir. Ancak, bu binalar arsa vasfını kazancaklardır. Bu durum, 33 üncü maddeye göre vergi değerini tadil eden sebeplerden olup mükellefler, arsaların bulunduğu belediyeye 1999 yılı sonuna kadar arsa beyannamesi vereceklerdir.

Ancak, Emlak Vergisi kanununun 19 uncu maddesine göre deprem sonucu yıkılan, yanan veya tamamen kullanılamaz hale gelen binaların arsalarına ait vergilerin, bu olayların meydana geldiği 1999 yılını takip eden bütçe yılından itibaren iki yıl süreyle (2000 ve 2001 yıllarında) ödenmesi söz konusu olmayacaktır.

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİNİN ÖDENME ZAMANI

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasında 4444 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, 01/01/2000 tarihinden geçerli olmak üzere katı atıklara ilişkin çevre temizlik vergisinin emlak vergisi taksit süreleri içinde ödenmesi esası getirilmiştir.

Buna göre, 01/01/2000 tarihinden itibaren, katı atıklara ilişkin çevre temizlik vergisinin birinci taksiti, emlak vergisinde olduğu gibi her yılın Mart, Nisan, Mayıs aylarında, ikinci taksiti ise Kasım ayı içinde ödenecektir.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 23 Eylül 1999- Sayı : 23825

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Kanun Hükmünde Kararname

Doğal Afetlerde Yapılacak Yardımların Düzenlenmesi ile

Vergilerin Ödeme Sürelerinin Uzatılmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı : KHK/ 576

Doğal afetlerde yapılacak yardımların düzenlenmesi ile vergilerin ödeme sürelerinin uzatılması ve bazı kanunlarda değişiklik yapılması; 27/08/1999 tarihli ve 4452 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 14/09/1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1- 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen deprem için toplanan iç ve dış yardımlar T.C. Ziraat Bankası'nda açılacak merkezi bir hesaba kaydedilir ve Kriz Koordinasyon Kurulu kararı ile öncelikle depremde zarar görenlerin iâşe, giyinme, barınma, çadır ve diğer her türlü gereksinmelerinin karşılanması için bu işlerle görevli bulunan veya görevlendirilecek kuruluşlara, geçici ve daimi iskan

amacıyla konut yapımında kullanılmak üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığına ve Afetler Fonu'na aktarılır.

Yukarıdaki fıkraya göre yapılacak harcamalar, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi değildir. Ancak, tahsis edilen paraların amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı Başbakanlık ve Maliye Müfettişleri ile bankalar yeminli murakıplarından Başbakan onayı ile oluşturulacak bir komisyon tarafından, üçer aylık dönemler itibarıyla denetlenir ve denetleme raporları Resmi Gazete'de yayımlanır.

Yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla ülke içindeki veya dışındaki vakıf, dernek veya diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından belirli bir amaca yönelik olarak yapılan nakdi veya aynı bağışlar Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi'nin izni ile belirlenen amaca tahsis edilebilir. Bunların dışında kalan nakdi yardımlar T.C. Ziraat Bankası'ndaki hesaba yatırılır, aynı yardımlar ise Kızılay'a verilir. Doğrudan afet illeri valiliklerine ve Kızılay'a yapılacak nakdi veya aynı yardımlar bu valilikler ve Kızılay tarafından kullanılır. Kızılay tarafından verilen hizmetlerin iyileştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmakta olan personeli Kızılay'ın mevcut veya ihdas edilecek her düzeydeki kadrolarında iki yılı geçmemek kaydıyla çalıştırmaya ve bu amaçla gerek görülecek diğer tedbirleri almaya Başbakanlık yetkilidir.

Valilerce, 15/05/1999 tarihli ve 7269 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi gereğince afetzedelerin gerçek ve tüzel kişilere ait bina ve tesislere yerleştirilmeleri halinde bu durum, söz konusu taşınmazların maliklerine tebliğ ile, hissedarlara ise valilikçe yapılacak ilan ile duyurulur.

Bakanlıklar veya diğer kamu kurumlarınınca deprem bölgesinde ihtiyaç duyulacak prefabrik hizmet binaları ve lojmanların yapımında da Bayındırlık ve İskan Bakanlığının görüşü alınmak kaydıyla ikinci fıkra hükümleri uygulanır. Bakanlıklar, belirtilen işleri valilikler aracılığı ile de yaptırabilirler.

Madde 2- Maliye bakanlığı, 17/08/1999 tarihinde meydana gelen doğal afet nedeniyle, afet meydana gelen yerlerde mükellefiyet kaydı bulunan mükelleflerin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında olup ödeme süresi afet tarihinden sonraya rastlayan her türlü vergi, resim, harç, fon ve paylar ile bunların fer'ileri ve cezalarının ödeme sürelerini uzatmaya yetkilidir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini, iller, il merkezleri, ilçeler veya beldeler, depremde zarar gören mükellefler veya vergi türleri itibarıyla farklı süreler tespit etmek suretiyle kullanabilir.

Madde 3- 05/05/1983 tarihli 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 33 üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

"8. yangın, su baskını, deprem gibi tabii afetlerin vukuunda üyelik şartı aranmaksızın nakit mevcudunun %10'unu aşmamak kaydıyla doğrudan veya yetkili makam aracılığıyla afete uğrayan bölgelerde konut, sağlık ve eğitim tesisleri yapmak veya bu amaçla kamu kurum ve kuruluşlarına aynı ve nakdi yardımda bulunmak."

Madde 4- 14/02/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 8- Kocaeli, Bolu, Sakarya ve Yalova illerinde depremde zarar gören vatandaşların daimi iskanları sağlanıncaya kadar işe, giyinme, barınma, çadır ve benzeri gereksinmelerinin karşılanmasını sağlamak amacıyla her türlü tedbiri almak, yürürlükteki kanunlarla doğal afet ve olağanüstü hale ilişkin valilere verilen her türlü yetkiyi kullanmak ve Kriz Koordinasyon Kurulu'nca bu konularda alınacak kararları uygulamak üzere, iki yıl süreli İçişleri Bakanlığı'na bağlı Afet Bölge Koordinatörlüğü ve Afet Bölge Koordinatörlüğü'ne bağlı il koordinatörlükleri kurulmuştur. Afet Bölge Koordinatörlüğü'nün merkezi Kocaeli'dir.

Afet Bölge Koordinatörlüğü için ekli listede gösterilen kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı (1) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığı'na ait bölümüne eklenmiştir. Afet Bölge Koordinatörü ve il koordinatörleri Bakanlar Kurulu kararıyla atanırlar, il valileri için öngörülen aylık ve özlük haklarından yararlanırlar.

Afet Bölge Koordinatörlüğünde; mülki idare Amirliği hizmetleri sınıfı kadrolarına müşterek kararlar, diğer kadrolara ise Afet Bölge koordinatörü tarafından atama yapılır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personel, aylık ve özlük hakları kurumlarınca ödenmek kaydıyla bu kadrolarda görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirilenlerin kurumlarındaki kadroları şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur. Afet Bölge Koordinatörü, Kriz koordinasyon Kurulu'nca belirlenecek sayıda geçici işçi çalıştırabilir.

Afet Bölge Koordinatörü görevi ile ilgili konularda, bölgede görevlendirilen askeri birliğin en üst komutanı ve il valileri ile işbirliği yapar.

Afet Bölge Koordinasyonunun bu Kanun Hükmünde Kararnameyle verilen görevler ile bina, tesis, araç-gereç için ihtiyaç duyacağı mali kaynak Başbakanlıkça karşılanır."

Madde 5- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 6- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Tebliğ

Maliye Bakanlığından:

VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO:278)

Geçici Vergide Yeniden Değerleme Oranı ve Amortisman Uygulanması

Bilindiği üzere, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120 nci ve Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddeleri uyarınca gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin ödemeleri gereken geçici vergiye esas kazancın tespitine ilişkin açıklamalara 217 Seri Numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde yer verilmiş ve anılan tebliğin (3.5) bölümünde mükelleflerin geçici vergiye esas kazancın tespiti sırasında amortisman tabi iktisadi kıymetlerini yeniden değerleyebilecekleri ve yeniden değerlendirilmiş bedeller üzerinden amortisman ayırabilecekleri belirtilmiştir.

Bu nedenle, 1999 yılı birinci ve ikinci geçici vergi dönemlerine ilişkin olarak tespit edilen yeniden değerlendirme oranları sırasıyla 273 Sıra Numaralı ve 275 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğiyle duyurulmuştur.

1999 yılı üçüncü geçici vergi dönemi için uygulanacak yeniden değerlendirme oranı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca %35,8 (yüzde otuz beş virgöl sekiz) olarak tespit edilmiştir.

Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilen mükellefler geçici vergi dönemleri itibarıyla uygulayacakları yeniden değerlendirme oranlarını 275 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde yapılan açıklamaları dikkate almak suretiyle tespit etmeleri gerekmektedir.

217 Seri Numaralı gelir Vergisi Genel Tebliğinde mükelleflerin geçici vergiye esas kazancın tespiti sırasında amortisman tabi iktisadi kıymetlerini yeniden değerleyebilecekleri ve yeniden değerlendirilmiş bedeller üzerinden amortisman ayırabilecekleri belirtilmiş olmakla birlikte amortisman miktarının nasıl hesaplanacağına ilişkin bir açıklama bulunmamaktadır. Bakanlığımıza intikal eden olaylardan, mükelleflerin amortismanın hesaplanma tarzı konusunda tereddüde düştükleri anlaşılmış ve bu nedenle aşağıdaki açıklamanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

1998 ve önceki yıllarda aktife girmiş, 1998 yılı sonu itibarıyla amortisman süresi dolmamış olan iktisadi kıymetler, ilgili geçici vergi dönemi için ilan edilen oranla yeniden değerlendirilecek, bu surette bulunan değer üzerinden hesaplanan yıllık amortisman miktarından geçici vergi dönemine isabet eden kısım dikkate alınacaktır.

Örnek

X Limited Şirketinin 31/12/1998 tarihi itibarıyla amortisman tabi iktisadi kıymetlerinin yeniden değerlendirilmiş değeri 10.000.000.000 liradır. Kurum %20 nispetini ve normal amortisman usulünü uygulamaktadır. Üçüncü vergi dönemi için yeniden değerlendirme oranı %35,8'dir. Bu mükellef üçüncü vergi dönemi için ayıracağı amortismanı aşağıdaki gibi hesaplayacaktır.

Amortisman tabi iktisadi kıymetlerin dönem başındaki değeri 10.000.000.000
Amortisman değeri (Yeniden değerlendirilmiş değer)
10.000.000.000x 1.358
=13.580.000.000

Yıllık Amortisman 13.580.000.000x 0.20
=2.716.000.000

Üçüncü geçici vergi dönemine isabet eden amortisman
2.716.000.000x (3/4)
= 2.037.000.000

Fatura Düzenlenmesine İlişkin Limit

Vergi Usul Kanununun 232 inci maddesinde yer alan ve bu maddede sayılanlar dışında kalanlara yapılan mal ve hizmet teslimlerinde fatura düzenleme sınırı olan 15.000.000 liralık (17/11/1998 tarihli ve 12044 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 1999 yılı için 30.000.000 lira olarak uygulanan) bedel 4444 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin C fıkrası ile

bu Kanunun yayım tarihi olan 14/08/1999 tarihinden itibaren 50.000.000 liraya yükseltilmiştir.

Buna göre, Vergi Usul Kanununun belirtilen maddesinde sayılanlar dışındakilere satılan mal veya yapılan iş karşılığında alınan bedelin 50.000.000 lirayı aşmaması halinde ödeme kaydedici cihaz fişi veya perakende satış fişi düzenlenebilecek, ancak bedelin bu miktarı aşması veya müşterinin istemesi halinde mutlaka fatura düzenlenmesi gerekecektir.

Tebliğ olunur.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 24 Eylül 1999- Sayı : 23826

Tebliğler

Maliye Bakanlığından:

**Tahsilat Genel Tebliği
Seri No: 406**

Doğal Afetlerde Yapılacak Yardımların Düzenlenmesi ile Vergilerin Ödeme Sürelerinin Uzatılmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 576 sayılı kanun Hükümünde Kararname 23/09/1999 gün ve 23825 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Kararnamenin 2 nci maddesinde "Maliye Bakanlığı, 17/08/1999 tarihinde meydana gelen doğal afet nedeniyle, afet meydana gelen yerlerde mükellefiyet kaydı bulunan mükelleflerin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında olup ödeme süresi afet tarihinden sonraya rastlayan her türlü vergi, resim, harç, fon ve paylar ile bunların fer'ileri ve cezalarının ödeme sürelerini uzatmaya yetkilidir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini, iller, il merkezleri, ilçeler veya beldeleler, depremde zarar gören mükellefler veya vergi türleri itibarıyla farklı süreler tespit etmek suretiyle kullanabilir." hükmü yer almaktadır.

Ödeme Süresi Uzatımından yararlanacak Mükellefler

Ödeme süresi uzatımından, 17/08/1999 tarihinde meydana gelen depremde yoğun olarak etkilenen Kocaeli, Sakarya, Yalova illerinin merkez ve ilçeleriyle Bolu ilinin Düzce, Gökaya, Gümüşova, Cumayeri ve Çilimli ilçelerinde mükellefiyet kaydı bulunan tüm mükellefler ile İstanbul, Eskişehir ve Bursa illerinde mükellefiyet kaydı bulunanlardan depremde zarar gören mükellefler yararlanacaklardır.

Ödeme Süresi Uzatılan Vergiler

Bu tebliğ ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren; Bakanlığımız vergi daireleri ile malmüdürlüklerine ödenmesi gereken, vade tarihi 17/08/1999 ile 30/09/1999 tarihleri (bu tarihler dahil) arasına rastlayan, her türlü vergi, harç, fon ve paylar ile bunların fer'ileri ve cezalarının ödeme süresi uzatılmıştır.

Uzatılan Ödeme Süresi

Yukarıda mükellef ve vergi türleri itibarıyla kapsamlı belirtilen amme alacaklarının ödeme süresi, vadelerinin bitim

tarihinden itibaren bu yerlerde mücbir sebep halinin ortadan kalktığı tarihin mesai saati bitimine kadar uzatılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 13 ve 14 üncü maddeleri uyarınca mücbir sebep halinin ortadan kalktığı tarih daha sonra belirlenerek duyurulacaktır.

Bu kapsamda olan mükelleflerin ödemeleri gereken vergileri ile ilgili olarak aşağıda verilen örnekleri dikkate almaları gerekmektedir.

Örnek : 1

Süpermarket işletmeciliği yapan Bay (A)'nın gelir vergisi yönünden Yalova vergi dairesinde mükellefiyet kaydı bulunmaktadır. Mükellefin 1998 yılına ilişkin olup 1999 yılında tahakkuk eden yıllık gelir vergisi üçüncü taksitinin ödeme süresi 30/09/1999 günü mesai bitiminde sona ermektedir. Bu mükellefin mücbir sebebin devam ettiği süre içinde yıllık gelir vergisi üçüncü taksitini, 30/09/1999 günü mesai saati bitimine kadar ödeme zorunluluğu bulunmayıp, bu vergisini mücbir sebep halinin ortadan kalkacağı tarihin mesai bitimine kadar ödeyebilecektir.

Örnek : 2

Kazancı basit usulde tespit edilen bir mükellefin yanında çalışan Bay (B), Kocaeli-Alemdar Vergi Dairesi'nin diğer ücret yönünden gelir vergisi mükellefidir. Bu mükellefin elde ettiği diğer ücretlerin gelir vergisi ikinci taksitinin ödeme süresi 31/08/1999 günü mesai bitiminde sona ermektedir. Ancak, anılan kararname gereği vadesi 17/08/1999 tarihinden sonra olan vergilerin ödeme süresi mücbir sebep halinin ortadan kalktığı tarihin mesai saati bitimine kadar uzatıldığından, bu mükellefin ödemesi gereken gelir vergisi ikinci taksitinin ödeme süresi de mücbir sebep halinin ortadan kalkacağı tarihin mesai saati bitimine kadar uzatılmıştır.

Örnek : 3

Lokanta işletmeciliği yapan Bay (C), İstanbul-Avcılar Vergi Dairesi'nin gelir vergisi mükellefidir. 17/08/1999 tarihinde meydana gelen depremde işyeri hasar görmüştür. Bu mükellefin Avcılar Vergi Dairesi'ne 30/09/1999 günü mesai saati bitimine kadar ödemesi gereken yıllık gelir vergisi üçüncü taksitinin ödeme süresi mücbir sebep halinin ortadan kalkacağı tarihin mesai saati bitimine kadar uzatılmıştır.

Örnek : 4

Dayanıklı tüketim malları ticareti ile uğraşan Bay (D), Kocaeli-Gölcük Vergi Dairesi'nin gelir vergisi mükellefidir. Bu mükellefin, uzlaşma sonucu tahakkuk eden ve 14/09/1999 günü mesai bitimine kadar ödemesi gereken yıllık gelir vergisi, fon payı, kusur cezası ve gecikme faizi borcu bulunmaktadır. Borcun ödeme süresi 14/09/1999 tarihinden itibaren mücbir sebep halinin ortadan kalkacağı tarihin mesai saati bitimine kadar uzatılmıştır.

Örnek : 5

Yıllık Gelir Vergisi yönünden Ankara Mithatpaşa Vergi Dairesi mükellefi olan Bay (E)'nin, Yalova'da bulunan şubesi nedeniyle gelir vergisi tevkifatı açısından da Yalova Vergi Dairesinde mükellefiyet kaydı bulunmaktadır.

Bu mükellefin Ankara-Mithatpaşa Vergi Dairesi'ne ödemesi gereken vergilerinin ödeme süresinin uzatılması söz konusu değildir. Ancak, mükellefin vadesi 17/08/1999 ile 30/09/1999 tarihleri arasına rastlayan, Yalova Vergi Dairesine ödemesi gereken ve bu tebliğde belirlenen kapsama giren herhangi bir borcunun halinde bu borcunun ödeme

süresi mücbir sebep halinin ortadan kalkacağı tarihin mesai saati bitimine kadar uzayacaktır.

Tebliğ olunur.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 25 Eylül 1999- Sayı: 23827

Maliye Bakanlığından:

**GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ
SERİ NO: 227**

4444 sayılı Kanun ile Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerle ilgili açıklamalar bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

1. ESNAF MUAFLIĞI BELGESİ ALMA ZORUNLULUĞU KALDIRILMIŞTIR.

. 4444 sayılı Kanunun 147 üncü maddesinin (A-1) fıkrası ile esnaf muafılığından yararlanabilmek için aranılan "Esnaf Muafılığı Belgesi" alma ve esnaf odalarına kayıt olma zorunluluğu kaldırılmıştır.

Diğer taraftan; esnaf muafılığına ilişkin diğer hükümler yürürlükte olup, esnaf muafılığından faydalananların faaliyetleri ile ilgili olarak satın aldıkları mallara ve giderlerine ilişkin, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden aldıkları belgeleri saklamaları ve Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yoklamaya yetkililerce yapılacak denetimlerde söz konusu belgeleri ibraz etmeleri gerekmektedir.

2. BASİT USULDE VERGİLENDİRİLEN MÜKELLEFLER ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ KULLANABİLECEKLERDİR.

4. Vergisi Kanununun 51'inci maddesinin ödeme kaydedici cihazları kullanan mükelleflerin basit usulden faydalanamayacağına ilişkin 11 numaralı bent hükmü 4444 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (A-2) fıkrası ile 14.08.1999 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

5. Bu düzenleme ile, basit usulde vergilendirilen mükelleflere ödeme kaydedici cihaz kullanma imkanı getirilmiştir. Buna göre, basit usulde vergilendirilen mükelleflerden isteyenler, 14.08.1999 tarihinden itibaren ödeme kaydedici cihaz kullanabileceklerdir.

6. Değer taraftan, 3100 sayılı Kanunun 7'nci maddesine göre, mükellefler, kullanılmak üzere satın aldıkları ödeme kaydedici cihazların her biri için fatura bedellerinin %40'ını cihazın iktisap edildiği yalı ait gelir vergisine tabi kazançlardan indirebileceklerdir. Bu imkandan basit usule tabi olup ödeme kaydedici cihaz alan mükellefler de yararlanabileceklerdir.

Ödeme kaydedici cihaz kullananlardan, kayıtlarını meslek odaları bünyesinde oluşturulan bürolarda tutturular;

Aylık işlemlerine ilişkin günlük kapanış fişlerine (Z Raporlarını),

O aya ait diğer alış satış ve gider belgelerini, Takip eden ayın 10'una kadar bürolara vereceklerdir.

3. DİĞER ÜCRETLEDE MATRAH ASGARİ ÜCRETİN % 25'İ OLARAK BELİRLENMİŞTİR.

Gelir Vergisi Kanununun 64'üncü maddesinde;

- Kazançları basit usulde tespit edilen ticaret erbabının yanında çalışanların,
- Özel hizmetlerde çalışan şoförlerin,
- Gayrimenkul sermaye iradı sahibi yanında çalışanların,
- Gerçek ücretlerinin tespitine imkan olmaması nedeniyle Danıştay'ın olumlu görüşü ile Maliye Bakanlığınca bu kapsama alınanların, ücretleri diğer ücret olarak belirtilmiştir.

9. Maddenin birinci fıkrasında yer alan diğer ücretin safi tutarı "...asgari ücretin yıllık brüt tutarıdır" ibaresi, 4444 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (A) fıkrası ile "...asgari ücretin yıllık brüt tutarının %25'idir." şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişiklik anılan Kanunun 15 inci maddesi uyarınca 01.01.2000 tarihinde yürürlüğe girecektir.

10. Buna göre, diğer ücretlerin safi tutarının belirlenmesinde, takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarının % 25'i dikkate alınacaktır.

4. TEVKİF SURETİYLE VERGİLENDİRİLMİŞ ÜCRETLER HİÇBİR ŞEKİLDE BEYAN EDİLMEMEYECİKTİR.

11. Gelir Vergisi Kanununun beyanname verilmeyen halleri düzenleyen 86 ncı maddesinin 4444 sayılı Kanunla kaldırılan (b) bendi hükmüne göre birden fazla işverenden alınan ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler için, belirli bir tutarı aşması halinde, yıllık beyanname verilmesi gerekmektedir.

12. Söz konusu maddede 4444 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle, tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler için, birden fazla işverenlerden elde edilmiş olup olmadığına ve tutarına bakılmaksızın yıllık beyanname verme zorunluluğu kaldırılmıştır.

13. Buna göre, 1999 ve sonraki yıllarda elde edilecek ücretler için tevkif suretiyle vergilendirilmiş olmaları şartıyla yıllık beyanname verilmeyecektir. Diğer gelirler nedeniyle yıllık beyanname verilmesi halinde de tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler beyannameye dahil edilmeyecektir.

14. Tevkif yoluyla vergilendirilmemiş ücret gelirleri (diğer ücretler hariç) ise eskiden olduğu gibi yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilecektir.

5. GEÇİCİ VERGİ UYGULAMASINA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİK

15. 4444 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120 nci maddesinde yapılan ve 01.01.2000 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek değişiklik ile geçici verginin altışar aylık dönemler itibarıyla beyan edilmesi esası benimsenmiştir.

16. Yapılan değişiklik 01.01.2000 tarihinden itibaren yürürlüğe gireceğinden, hesap dönemi takvim yılı olan mükelleflerin 1999 yılına ilişkin geçici vergi beyannameleri, üçer aylık dönemler esas alınarak verilmeye devam edilecektir. Buna göre, 1999 yılının üçüncü dönem geçici vergi beyannameleri Kasım ayının 15'inci günü akşamına, dördüncü

dönem geçici vergi beyannameleri ise 2000 yılı Şubat ayının 15 inci günü akşamına kadar verilecektir.

17. Bu mükellefler 01.01.2000 tarihinden itibaren, geçici vergiyi altı aylık dönemler itibariyle beyan edeceklerdir. Buna göre, bir hesap dönemi ile ilgili olarak iki geçici vergi dönemi söz konusu olacaktır.

18. Birinci dönem; Ocak-Haziran aylarını kapsayacak olup, bu döneme ilişkin geçici vergi Ağustos ayının 15 inci günü akşamına kadar beyan edilerek aynı süre içerisinde ödenecektir.

19. İkinci dönem; Temmuz-Aralık aylarını kapsayacak olup, bu döneme ilişkin geçici vergi Şubat ayının 15'inci günü akşamına kadar beyan edilerek aynı süre içinde ödenecektir.

20. Geçici vergi dönemleri altışar aylık olmakta birlikte, beyan edilecek kazancın hesaplanmasında 6 ve 12 mali tabloların esas alınacağı tabiidir.

21. Kendilerin özel hesap dönemi tayin edilen mükellefler 1999 yılı içerisinde sona eren üçer aylık dönemler itibariyle geçici vergi beyanname vermeye devam edeceklerdir. 01.01.2000 tarihinden itibaren ise geçici verginin beyanından altışar aylık dönemler esas alınacaktır.

22. Örneğin, 1 Mayıs-30 Nisan dönemi özel hesap dönemi tayin edilmiş bir gelir vergisi mükellefi ikinci dönem (Ağustos-Ekim 1999) geçici vergi beyanname, bu dönem 1999 takvim yılı içinde sona erdiği için, Aralık ayının 15'inci günü akşamına kadar verecektir. Üçer aylık dönemler esas alındığında üçüncü dönem (Kasım 1999-Ocak 2000) 2000 yılının Ocak ayı sonunda biteceğinden, bu üç aylık dönem için vergi beyanında bulunulmayacak. Mükellef 6 aylık (Kasım 1999-Nisan 2000) dönem için geçici vergi beyanname, 15 Haziran 2000 tarihi akşamına kadar verecektir.

23. 01 Ağustos-31 Temmuz dönemi özel hesap dönemi tayin edilmiş bir gelir vergisi mükellefi ise birinci dönem (Ağustos-Ekim 1999) geçici vergi beyanname, bu dönem 1999 takvim yılı içinde sona erdiği için, Aralık ayının 15 inci günü akşamına kadar verecektir. Mükellefin ikinci üç aylık geçici vergi dönemi (Kasım 1999-Ocak 2000) 2000 yılında sona ermesine rağmen, Ocak ayı aynı zamanda ilk altı aylık döneminin de sonu olacağından, mükellef altı aylık döneme (Ağustos 1999-Ocak 2000) ilişkin geçici vergi beyanname, 15 Mart 2000 tarihi akşamına kadar verecektir. Şubat-Temmuz 2000 ikinci altı aylık geçici vergi dönemi olacağından bu döneme ilişkin geçici vergi beyanname, 15 Eylül 2000 tarihi akşamına kadar verilecektir.

24. 4444 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 57'inci madde hükmü uyarınca, ücretler hariç 1999-2002 yılları gelirlerinin vergilendirilmesinde 103'üncü maddede yer alan tarifedeki vergi oranları beş puan artırılarak uygulanacaktır. Ancak, geçici vergi uygulamasında sözkonusu tarifede yer alan ilk gelir dilimine uygulanan vergi oranı (%15) dikkate alınacaktır. Öte yandan, kurumlar vergisi mükellefleri de 01.01.2000 tarihinden sonraki geçici vergi dönemleri için yukarıda belirtilen esaslara göre beyan edecekleri geçici vergi matrahları üzerinden %20 oranında geçici vergi ödeyeceklerdir.

25. Geçici vergi uygulamasına ilişkin diğer hususlar hakkında 217 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde yer alan açıklamalar çerçevesinde hareket edilecektir.

6. BEYAN EDİLMEMEYEN MENKUL SERMAYE İRATLARI

26. 4444 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 55'inci madde ile; 01.01.1999-31.12.2002 tarihleri arasında elde edilen ve tevkif suretiyle numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları ile menkul kıymetler yatırım fonlarının katılma belgelerine ödenen kâr payları için beyanname verilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

27. Buna göre tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan;

Mevduat faizler,

Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kâr payları, kâr ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kâr payları ve özel finans kurumlarının kâr ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kâr payları, Repo gelirleri,

İçin tutarı ne olursa olsun beyanname verilmeyecek olup, diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmeyecektir.

28. Ayrıca, menkul kıymetler yatırım fonlarının katılma belgelerine ödenen kâr payları içinde tutarı ne olursa olsun beyanname verilmeyecek, diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmeyecektir.

29. Yukarıda yazılı kazanç ve iratların ticari işletme bünyesinde elde edilmesi halinde ticari kazancın unsuru olarak değerlendirilecekleri ve dolayısıyla vergiye tabi kazancın tespitinde dikkate alınacakları tabiidir.

30. Öte yandan söz konusu kazançların off shore (kıyı bankacılığı) hesaplarından elde edilmiş olmaları durumunda; bu gelirler yurt dışından elde edilen gelir niteliğinde olduklarından ve Türk Vergi Kanunlarına göre herhangi bir vergi tevkifatına tabi tutulmadıklarından tutarına bakılmaksızın yıllık beyanname ile bildirilmeleri gerekecektir.

7. DİĞER KAZANÇ VE İRATLARIN VERGİLENDİRİLMESİ

31. 4444 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 56 ncı madde ile, 1999-2002 yılları gelirlerinin vergilendirilmesinde Gelir Vergisi Kanununun 1, 2, 80, 81, 82, Geçici 46 ve Geçici 47 inci maddeleri yerine bu maddede yer alan hükümlerin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

32. Bilindiği üzere, Gelir Vergisi Kanununun 80, 81 ve 82 nci maddeleri diğer kazanç ve iratların vergilendirilmesine ilişkin hükümleri içermektedir. Dolayısıyla, 1999-2002 yıllarında elde edilecek diğer kazanç ve iratların vergilendirilmesinde Geçici 56 ncı madde hükümleri uygulanacaktır.

33. Yapılan düzenleme esas itibariyle, Gelir Vergisi Kanununun 4369 sayılı Kanun öncesinde sair kazanç ve iratların vergilendirilmesinde uygulanan hükümlerinin 1999-2002 yıllarında elde edilebilecek diğer kazanç ve iratların vergilendirilmesinde de uygulanmasını öngörmektedir.

34. Bununla birlikte, Geçici 56 ncı maddede yer alan diğer kazanç ve iratların vergilendirilmesine yönelik hükümler ile

4369 sayılı Kanun öncesi sair kazanç ve iratların vergilendirilmesinde uygulanan hükümler arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bu nedenle diğer kazanç ve iratların vergilendirilmesine ilişkin aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek görülmüştür.

7.1 Menkul Kıymetlerin Elden Çıkarılmasından Doğan Kazançların Vergilendirilmesi

35. 4444 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 56 ncı madde hükmü ile ivazsız olarak iktisap edilenler hariç olmak üzere hisse senetlerinin iktisap tarihinden itibaren 3 ay içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar ile diğer menkul kıymetlerin (menkul kıymetler yatırım fonlarının katılma belgeleri hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artış kazancı olarak sayılmıştır.

36. Diğer bir ifadeyle;

İvazsız olarak elde edilen menkul kıymetlerin, İktisap tarihinden başlayarak 3 aydan fazla elde tutulan hisse senetlerinin, Menkul kıymetler yatırım fonlarının katılma belgelerinin,

Elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar, diğer kazanç ve irat olarak dikkate alınmayacaktır. Bu kazançlar için yıllık beyanname verilmeyeceği gibi diğer gelirler nedeniyle verilecek yıllık beyannameye de bu kazançlar dahil edilmeyecektir.

37. Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından sağlanan kazançların vergilendirilmesinde bu Tebliğin 7.4 bölümünde belirtilen istisna tutarı dikkate alınacaktır.

7.2 Gayrimenkullerin Elden Çıkarılmasından Doğan Kazançların Vergilendirilmesi

38. 4444 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 56 ncı maddenin (D) fıkrasının 6 numaralı bent hükmü ile iktisap şekli ne olursa olsun (ivazsız olarak iktisap edilenler hariç) 70 inci maddenin birinci fıkrasının 1, 2, 4 ve 7 numaralı bentlerinde yazılı mal (gerçek usulde vergiye tabi çiftçilerin zirai istihsalde kullandıkları gayrimenkuller dahil) ve hakların, iktisap tarihinden başlayarak dört yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar (Kooperatiflerin ortaklarına bu sıfatları dolayısıyla tahsis ettikleri gayrimenkuller tahsis tarihinde ortak tarafından satın alınmış sayılır.) değer artışı kazancı olarak sayılmıştır.

39. Buna göre,

Arazi, bina, maden suları, menba suları, madenler, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim cüzileri ve teferruatının

Voli mahalleri ve dalyanların, Gayrimenkul olarak tescil edilen hakların, Bilumum motorlu tahmil ve tahliye vasıtalarının,

Dört yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazancı olarak vergilendirilecektir. Değer artışı kazancının hesaplanmasında bu Tebliğin 7.3 bölümünde yer alan açıklamalar ile 7.4 bölümünde belirtilen 3.500.000.000 TL istisna tutarının dikkate alınacağı tabidir.

40. İvazsız olarak iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan kazançlar ile gayrimenkullerin

iktisap tarihinden başlayarak dört yıldan fazla süreyle elde bulundurulduktan sonra elden çıkarılmasından doğan kazançlar ise vergilendirilmeyecektir.

7.3 Değer Artış Kazançlarında Safi Kazancın Tespiti

41. Değer artışı kazançlarında, safi kazanç esas itibarıyla, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunacaktır.

42. Mal ve hakların elden çıkarılmasında enflasyondan kaynaklanan kazançların vergi dışı tutulması amacıyla, mal ve hakların iktisap bedelinin, elden çıkarılan ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilmesine imkan tanınmıştır.

43. Buna göre, gayrimenkullerin elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan gayrimenkulün, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki (TEFE) artış oranında artırılabilir.

44. 1998 takvim yılı emlak vergisi genel beyanname verme süresinin bitmesinden önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde, bunların maliyet bedeli olarak 1998 yılı genel beyan döneminde beyan edilen emlak vergisi değeri esas alınacaktır. Bu durumda, 1998 yılı emlak vergisi beyanname verme süresinin sonuna kadar yeniden endeksleme yapılamayacaktır.

45. Menkul kıymetlerin elden çıkarılması halinde de safi kazancın tespitinde iktisap bedeli yukarıda belirtildiği şekilde endekslenilecektir. Bununla birlikte, mükellefler dilerse menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından sağladıkları kazancı, yıl içinde elde ettikleri toplam gelirden Gelir Vergisi Kanununun 76 ncı maddesinde belirtilen indirim oranının bu tutara uygulanması suretiyle bulunacak kısmı düşerek de hesaplayabileceklerdir. Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan kazancın hesaplanmasında bu yöntemi seçecek mükellefler ayrıca menkul kıymetlerin iktisap bedellerini endekslemeyeceklerdir. Ayrıca, menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan kazançların bir kısmında iktisap bedelinin endekslenmesi bir kısmında ise indirim oranının uygulanması sonucu bulunacak tutarın indirilmesi yoluna gidilemeyecektir.

46. Diğer yandan. 01/01/1999 tarihinden önce iktisap edilen ve menkul kıymetler borsasında işlem gören hisse senetlerinin 1998 yılının son işlem gününde borsada oluşan ortalama fiyatı bunların maliyet bedeli olarak esas alınabilecektir. Maliyet bedeli olarak alınan tutar endekslenmiş maliyet bedeli olarak kabul edileceğinden, bu hisse senetlerinde iktisap tarihinden 1998 yılı sonuna kadar olan süre için yeniden endeksleme yapılmayacaktır.

7.4 Diğer Kazanç ve İratlarda İstisna Uygulaması

47. Geçici 56 ncı maddenin (D) fıkrasında 6 bent halinde sayılan mal ve hakların elden çıkarılmasından sağlanan değer artış kazançlarının diğer kazanç ve irat olarak vergiye tabi tutulabilmesi için elde edilen kazancın

3.500.000.000 lirayı aşması gerekmektedir. Bu tutar her bir değer artış kazancı için ayrı ayrı dikkate alınacaktır.

48. Geçici 56 ncı maddenin (G) fıkrasının 1, 2, 3 ve 4 numaralı bentlerinde sayılan arazi kazançlar bakımından da 3.500.000.000 TL istisna uygulanacaktır.

Ancak;
Henüz başlanmamış olan ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girilmemesi,
İhale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar,
Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlar (zarar yazılan değerler alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil),
Dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arazi olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar,

Bakımından istisna uygulanmayacaktır.

49. Arazi kazançlardaki istisna uygulamasında da değer artışı kazançlarında olduğu gibi istisna her bir bent için ayrı ayrı dikkate alınacaktır.

50. Diğer kazanç ve iratların, vergilendirilmesine ilişkin bu Tebliğde yer almayan konular bakımından 4369 sayılı Kanun öncesi yürürlükte olan genel tebliğler uygulanacaktır.

8. GELİR VERGİSİ KANUNUNUN GEÇİCİ 47. MADDESİ KAPSAMINDAKİ İŞLEMLERDEN HAREKETLE VERGİ İNCELEMESİ YAPILMAYACAKTIR.

51. Gelir Vergisi kanununa 4444 sayılı Kanunla eklenen geçici 56 ncı maddenin (H) fıkrası hükmü uyarınca, Gelir Vergisi Kanununun Geçici 47 nci maddesi kapsamındaki değerler ile işlem ve bildirimlerden hareketle bunlara taraf olanlar da dahil olmak üzere herhangi bir vergi incelemesi ve tarhiyat (Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının 7 numaralı bendi dahil) yapılamayacaktır.

Tebliğ olunur.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 28 Eylül 1999- Sayı: 23830

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Bakanlar Kurulu Kararları

Karar Sayısı : 99/13326

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun "Tahsil imkansızlığı sebebiyle terkin" başlıklı 106 ncı maddesinde yer alan miktarın, bu Kararnamenin yayımı tarihinden geçerli olmak üzere 5.000.000.-TL.'na yükseltilmesi; Maliye Bakanlığının 17/08/1999 tarihli ve 035095 sayılı yazısı üzerine, anılan Kanunun adı geçen maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 01/09/1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Tebliğler

Maliye Bakanlığından:

HARÇLAR KANUNU GENEL TEBLİĞİ SERİ NO : 35

GENEL AÇIKLAMALAR

Bilindiği üzere 4369 sayılı Kanunun 69 uncu maddesi ile Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesi değiştirilmiş, genel beyan dönemi veya vergi değerini tadil eden nedenlerin varlığı halinde mükellefiyetin başlangıcını izleyen yıllarda emlak vergisi matrahlarının her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılması uygulamasına geçilmiştir.

Tapu Harçları uygulamasında ise öteden beri, işleme konu gayrimenkullerin emlak vergisi değerinin, yeniden değerlendirilmesinde artırılması esas mevcut bulunmaktaydı.

Emlak Vergisi Kanununda yapılan ve vergi değerinin her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılması uygulamasına paralel olarak 4369 sayılı Kanun ile Harçlar Kanununun 63 üncü maddesi de değiştirilmiş ve yeniden değerlendirilmesinde artırılmış emlak vergisi değerlerinin aynı zamanda tapu işlemlerinde harç matrahını oluşturması sağlanmıştır.

Ancak 4444 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, emlak vergi değerlerinin tespitinde her yıl, bir önceki yıl değerinin yeniden değerlendirilmesinde yarısı kadar artırılması esas benimsenmiştir. Ayrıca Bakanlar Kurulu bu oranı sifıra kadar indirmeye ve yeniden değerlendirilmesinde yarısı kadar artırmaya yetkili kıldığı gibi belediye grupları itibarıyla farklı oranlar belirleyebilme yetkisine de sahip kılınmıştır.

Böylece emlak vergisi değerine yeniden değerlendirilmesinde tam olarak uygulanması yöntemi sona ermiştir. Bu nedenle harç matrahını doğrudan emlak vergisi değerine bağlayan Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde de değişiklik yapılması gereği doğmuştur.

Öte yandan, 4444 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle de Emlak Vergisi kanununa geçici 18 inci madde eklenmiştir. Bu maddeye göre 1998 yılı genel beyan dönemi nedeniyle veya aynı yılda ortaya çıkan vergi değerini değiştiren sebeplere istinaden beyanda bulunmuş olan mükelleflere diledikleri takdirde 01 Kasım 1999-31 Aralık 1999 tarihleri arasında yeniden beyanda bulunmak suretiyle beyanlarını yenileme imkanı verilmiştir.

Bu değişikliklere paralel olarak 4444 sayılı kanunun 10 uncu maddesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesi değiştirilmiş ve aynı Kanunun 12 inci maddesiyle Harçlar Kanununa geçici 5 inci madde eklenmiştir. Yapılan değişiklik ve geçici 5 inci madde hükümleri Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yapılan değişikliğe göre tapu ve kadastro harcı uygulamasında harç matrahı, Emlak Vergisi kanununa göre belirlenen emlak vergisi değerinin her yıl, yeniden değerlendirilmesinde artırılması suretiyle hesaplanacaktır.

Geçici 18 inci madde kapsamında beyanlarını yenileyen mükellefler açısından 01 Kasım 1999 ile 31 Aralık 1999 tarihleri arasındaki dönemde ve izleyen yıllarda ortaya çıkacak tapu işlemlerinde esas alınacak harç matrahının

belirlenmesi amacıyla da aynı Kanunun 12 inci maddesiyle Harçlar Kanununa geçici 5 inci madde eklenmiştir.

Söz konusu 63 üncü maddenin son fıkrası ile uygulamaya ilişkin usul ve esasların belirlenmesine Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Bu yetkiye istinaden yeni düzenlemenin, mahiyeti ve uygulama esaslarına ilişkin olarak aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek duyulmuştur.

TAPU HARÇ MATRAHININ HESAPLANMASI

2.1- Kayıtlı Değer veya Emlak Vergisi Değeri

Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile tapu harcı uygulamaları bakımından kayıtlı değer veya emlak vergisi değeri yeniden tanımlanmaktadır.

Buna göre Harçlar Kanunu açısından "kayıtlı değer" veya "emlak vergisi değeri";

Genel beyan dönemi nedeniyle veya vergi değerini tadil eden nedenlerle verilen emlak vergisi beyannamelerinde yer alan ve Emlak Vergisi Kanunu hükümlerine göre hesaplanarak beyan edilen emlak vergisi değerini,

Mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda ise, Emlak Vergisi Kanununun hükümlerine göre önceki yılda beyan olunan değere, her yıl, yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle hesaplanacak tutarı, ifade edecektir.

Bilindiği üzere Emlak Vergisi Kanununun hükümlerine göre, emlak vergisi mükellefiyeti genel beyan döneminin başlangıç yılında, vergi değerini tadil eden sebeplerin mevcudiyeti halinde ise bu olayın meydana geldiği yılı takip eden yıldan itibaren başlamaktadır.

Dolayısıyla tapu işlemlerinde harç matrahının doğru tespiti emlak vergisi değerinin doğru hesaplanmasına bağlı olmaktadır. Tapu harcı yukarıda belirtilen esaslara göre tespit olunacak kayıtlı değer veya emlak vergisi değeri üzerinden hesaplanarak ödenecektir. Mükelleflerce bu değer in altında beyanda bulunularak harç tutarının eksik hesaplanıp ödenmesi halinde vergi dairesince doğru harç tutarı yukarıda belirtilen esaslara göre hesaplanacak ve aradaki fark ikmalen tarh edilerek mükelleflerden aranacaktır. Ayrıca, tarh edilecek vergiye % 25 oranında vergi ziyayı cezası uygulanacaktır.

Mükelleflerin tapu işlemleri esnasında daha yüksek bir değer beyan etmeleri halinde tapu harcı, beyan edilen bu yüksek değer üzerinden hesaplanacaktır.

2.2- Matrah Kesirleri

Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde "Harcın hesabında bir milyon liraya kadar olan matrah kesirleri dikkate alınmaz." hükmü yer almaktadır. Bu hükümle tapu uygulamalarında harç matrahının hesaplamasına kolaylık getirilmiştir. Örneğin bir gayrimenkulün alım-satımında harca tabi matrahın 4.500.875.645.- lira olması halinde bir milyon liraya kadar matrah kesirleri dikkate alınmayacağı için harç 4.500.000.000. üzerinden hesaplanacak, bir milyon liranın altındaki değer harç matrahına dahil edilmeyecektir.

2.3- Yeniden Değerleme Oranı

Tapu işlemlerinde harç matrahı açısından yeniden değerlendirme oranı emlak vergisi mükellefiyetinin başlangıç yılını takip eden yıldan itibaren beyan konusu emlak vergisi değerine ve tam olarak uygulanacaktır.

Bu nedenle harç matrahının tespiti açısından emlak vergisi değerine yeniden değerlendirme oranının uygulanma biçimi önem taşımaktadır.

Genel beyan döneminde veya vergi değerini tadil eden sebeplerin varlığı halinde Emlak Vergisi Kanunu açısından mükellefiyetin başlangıç yılı özellik taşımaktadır. Alım, satım veya yeniden inşa gibi vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde verilecek beyannameler üzerine emlak vergisi mükellefiyeti bu hallerin vuku bulunduğu tarihi izleyen yılda başlayacağı için, mükellefiyetin başladığı yılda vergi değerinin yeniden değerlendirme oranında artırılması söz konusu olmayacaktır.

Buna göre, 1998 yılında genel beyan nedeniyle verilen emlak vergisi beyannamelerinde beyan edilen değerler, (asgari vergi değerlerinden düşük beyan edilmemiş olmak kaydıyla) emlak vergisi uygulamasında 1999 yılında, yeniden değerlendirme oranında artırılmış bulunduğundan anılan yılda tapuda yapılacak işlemler nedeniyle tapu harcı, bu değerler üzerinden hesaplanacaktır.

Ancak, vergi değerini tadil eden nedenlerle 1999 yılında verilecek emlak vergisi beyannamelerine göre vergi mükellefiyeti, 2000 yılında başlayacaktır. Bu beyannamelerle beyan edilen değer, 2000 yılında tapu harcı yönünden esas alınacak ancak, beyan konusu vergi değeri mükellefiyetin başlangıcını izleyen yıl olan 2001 yılında yeniden değerlemeye tabi tutulabilecektir.

YENİ İNŞA EDİLEN BİNALARDA HARCA ESAS DEĞER

Harçlar Kanununa bağlı 4 sayılı Tarifenin 13 üncü maddesinin (a) fıkrasına göre arsa ve arazi üzerine yeniden inşa olunan binaların tescilinde hesaplanacak harç, emlak vergisi beyanname verme süresi içerisinde beyanname ile beyan edilecek emlak (bina) vergisi değeri üzerinden ödenecektir.

4444 sayılı Kanunla değiştirilen 63 üncü maddeye göre yeni inşa edilen binalarda söz konusu harca esas değer in hesaplanmasında Emlak Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre daha önce beyan edilmiş arsa veya arsa payının yeniden değerlendirme oranında artırılmış tutarları dikkate alınacaktır. Yeniden değerlendirilmiş arsa payı tutarlarına inşaatın bittiği yıla ait bina inşaat metrekare maliyet bedelleri eklenmek suretiyle vergi değeri dolayısıyla da harç matrahı bulunacaktır.

EMLAK VERGİSİ KANUNUNUN GEÇİCİ 18 İNCİ MADDESİ UYARINCA 01.11.1999-31.12.1999 TARİHLERİ ARASINDA EMLAK VERGİSİ BEYANLARINI YENİLEYEN MÜKELLEFLERDE HARÇ UYGULAMASI

Harçlar Kanununun geçici 5 inci maddesiyle Emlak Vergisi Kanununun geçici 18 inci maddesi hükümlerinden yararlanmak suretiyle 01 Kasım 1999-31 Aralık 1999 tarihleri arasında beyanlarını yenileyecek mükelleflerle ilgili özel bir düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenlemeye göre 01 Kasım 1999-31 Aralık 1999 tarihleri arasında emlak vergisi beyanlarını yenileyecek mükelleflerin beyana konu gayrimenkullerinin, bu beyandan sonra tapuda yapılacak işlemlerinde tapu harcı matrahı yeniden beyan ettikleri vergi değerleri olacaktır.

Geçici 18 inci madde kapsamında değerleri yeniden beyan edilen gayrimenkullerle ilgili olarak 31 Aralık 1999 tarihine kadar yapılacak tapu işlemlerinde, Emlak Vergisi Kanunu'nun geçici 18 inci maddesine göre 01 Kasım 1999-31 Aralık 1999 tarihleri arasında beyan edilecek değerlere yeniden değerlendirme oranı uygulanmayacaktır. Şu kadar ki, 01 Ocak 2000 tarihinden itibaren bu gayrimenkuller için gerçekleştirilecek tapu işlemlerinde beyan edilen bu değerler 1999 yılı için belirlenecek yeniden değerlendirme oranında artırılarak harç matrahı bulunacaktır.

Tebliğ olunur.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 13 Ekim 1999 - Sayı: 23845 (Mükerrer)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME
Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak
Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna
Geçici Maddeler Eklenmesine Dair
Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı: KHK/580

Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna geçici maddeler eklenmesi; 27/8/1999 tarihli ve 4452 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 25/09/1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1- 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

Geçici Madde 17- 17 Ağustos 1999 tarihinde vuku bulan deprem dolayısıyla genel hayata etkili afete maruz bölgede yer alan illerde afete maruz kalanlardan bu Kanun kapsamında hak sahibi olanlar ile doğal afet nedeniyle; ikamet ettiği konutu hasara uğrayan veya eşini ya da birinci derecede yakını kaybeden kişilerden bu durumlarını il valiliklerine verilecek belgelerle tevsik edenlerin konut ihtiyacını karşılamak ve bunlara hibe edilmek üzere, Maliye Bakanlığınca, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tahsis edilmiş olan hazine arazi ve arsaları üzerinde gerçek ve tüzel kişiler tarafından konut yapılmasına izin verilebilir. Ancak tahsis edilen hazine arazi ve arsasının devir ve temlikine ilişkin işlemler, konutların afetzedelere teslim edildiği tarihte yapılır. Bu şekilde konut sahibi olacak hak sahiplerine ayrıca bu Kanun hükümlerine göre konut veya konut kredisi verilmez.

Geçici Madde 18- 17 Ağustos 1999 tarihinde vuku bulan deprem nedeniyle hizmet bina ve tesislerinin tamamen tahrip olması sonucunda başka bölgelere nakledilen kamu personeline, Başbakan onayı ile belirlenecek miktarda ve bir yılı geçmemek üzere geçici barınma yardımı yapılır. Bu yardım için gerekli kaynak, 23/7/1995 tarihli ve 4123 sayılı Kanunun 5 inci maddesi kapsamında sağlanır.

Geçici Madde 19- 17 Ağustos 1999 tarihinde vuku bulan depremin yol açtığı hazarların giderilmesini teminen Dünya Bankasından sağlanacak olan dış kredi ve hibelerle finanse

edilecek geçici 13 ve 14 üncü maddeler kapsamındaki tüm işler Başbakanlık tarafından koordine edilir ve Başbakanlıkça uygun görülecek bir kurum veya kuruluş tarafından yürütülür.

Geçici Madde 20- Geçici 19 uncu madde kapsamında sağlanacak dış kredi ve hibelerle finanse edilecek projelerin uygulanması dolayısıyla taşınmaz malların alım, satım, ipotek, tapu-kadastro işlemleri, satın alınacak yahut yeniden inşa edilecek veya onarılacak taşınır ve taşınmaz mallarla ilgili ihale, sözleşme, ruhsatname ve sair işlemler, yapım işleri ve alt yapı ile ilgili her türlü belediye işlemleri ve bu uygulamadan faydalanacakların verecekleri beyanname, taahhütname ve yapacakları sözleşmeler, eğitime katkı payı da dahil olmak üzere her türlü vergi, resim, katkı payı ve harçtan muafittir. Söz konusu projeler kapsamında bulunan her türlü yapı malzemesi, makine (kamu kuruluşları için alınacak iş ve yapı makineleri dahil), motorlu taşıt, araç, gereç, alet, edevat, cihaz ve yedek parça ithal edilebilir veya ithal ettirilebilir. İthal edilen bu mallar gümrük vergisi ve bu vergi ile birlikte alınan her türlü vergi, resim, harç, fon ve diğer mali mükellefiyetlerden muafittir."

Madde 2- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 21 Ekim 1999- Sayı: 23853

Rekabet Kurulu Başkanlığından:

FRANCHİSE ANLAŞMALARINA İLİŞKİN
GRUP MUAFİYETİ
TEBLİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
İLİŞKİN TEBLİĞ

Tebliğ No: 1999/2

Madde 1- 16/12/1998 tarihli ve 23555 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1998/7 sayılı "Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği"nin 5 inci maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"b) Franchise hakkının konusu olan malların niteliğinden dolayı nesnel kalite özelliklerini belirlemenin veya uygulamanın mümkün olmadığı hallerde, sadece franchise veren tarafından ya da onun belirlediği üçüncü kişiler tarafından imal edilen malları satma veya hizmetin sunulması sırasınca kullanma yükümlülüğü"

Madde 2- Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Tebliğ hükümlerini Rekabet Kurumu Başkanı yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 23 Ekim 1999 -Sayı: 23855

TEBLİĞLER

Tebliğ olunur.

Maliye Bakanlığından:**Tahsilat Genel Tebliği
Seri No: 407**

Doğal Afetlerde Yapılacak Yardımların Düzenlenmesi ile Vergilerin Ödeme Sürelerinin Uzatılmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 576 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden; 17/08/1999 tarihinde meydana gelen depremden yoğun olarak etkilenen Kocaeli, Sakarya, Yalova İllerinin merkez ve ilçeleriyle Bolu İlinin Düzce, Gökya, Gümüşova, Cumayeri ve Çilimli İlçelerinde mükellefiyet kaydı bulunan tüm mükellefler ile İstanbul, Eskişehir ve Bursa İllerinde mükellefiyet kaydı bulunanlardan depremde zarar gören mükelleflerin, 213 sayılı Vergi Usul kanunu kapsamına giren; Bakanlığımız vergi daireleri ile malmüdürlüklerine ödenmesi gereken, vade tarihi 1/10/1999 ilâ 1/11/1999 tarihleri (bu tarihler dahil) arasına rastlayan, her türlü vergi harç, fon ve paylar ile bunların fer'ileri ve cezalarının ödeme süresi vadelerinin bitim tarihinden itibaren bu yerlerde mücbir sebep halinin ortadan kalktığı tarihin mesai saati bitimine kadar uzatılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 13 ve 14 üncü maddeleri uyarınca mücbir sebep halinin ortadan kalktığı tarih daha sonra belirlenerek duyurulacaktır.

Tebliğ olunur.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 30 Ekim 1999- Sayı: 23861

TEBLİĞ**Maliye Bakanlığından:****KURUMLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ
SERİ NO: 65**

4008 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesine eklenen 8 ve Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine eklene 13 numaralı bent hükümleri ile işletmelerin kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin gider ve maliyet unsurları toplamına, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için tespit edilmiş olan yeniden değerlendirme oranının, ilgili kuruluşlardan alınan bilgilere göre Maliye Bakanlığınca o yıl için hesaplanan ortalama ticari kredi faiz oranına bölünmesi suretiyle bulunacak kısmının %25'inin gider olarak kabul edilmemesi öngörülmüştür.

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin 1999 Temmuz-Eylül geçici vergi dönemi dokuz aylık kazançlarının tespitinde gider indirimi kısıtlaması uygulamasına esas alınacak indirim oranı % 42.1 olarak tespit edilmiştir.

Bu durumda, tespit edilen orana göre mükellefler kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin gider ve muafiyet unsurlarının (% 42.1 x % 25 =) % 10.5'ini kanunen tespit edilmeyen gider olarak dikkate alacaklardır.